

AHMET ACAR
1949, 27 Aralık 2020, Ankara

NE YAZSAM EKSİK KALACAK...

H. Nevzat Özgüven*

Sevgili Ahmet Acar'la, 25 yıl önce kendisinin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanı olduğu dönemde, Üniversite Yönetim Kurulunda başlayan ve bir UNDP projesi nedeniyle süren tanışıklığımız, 8 yıllık Rektörlüğü döneminde çok yakın çalışma arkadaşlığına ve dostluğa dönüştü. Rektörlük dönemi sonrası da dostluğumuz devam ediyordu, ta ki...

Sadece bilim alanlarımızın değil, Fakültelerimizin bile farklı oluşu akademisyen yanını yakından tanımama olanak vermedi. Yöneticilikteki ustalığını, Üniversitesi için gösterdiği olağanüstü çabayı, aldığı riskleri, üniversite yönetimi anlayışını ise yakından gördüm. Bir de tabii Ahmet Hoca'nın, zarif ve düşünceli davranışlarıyla farklılık yaratan bir insan olarak az rastlanan kişiliği var üzerine çok şey söylenebilecek.

Yöneticilik yapmak zordur; yaşamlarında çok önemli yeri olan üniversiteleri için daha iyiyi arayan ve hedefe nasıl ulaşılacağı konusunda özgün görüşleri bulunan, itiraz kültürüne sahip, sorgulayan ve her şeye şüpheci yaklaşan onca nitelikli ve tutkulu insanın bir arada olduğu bir yapıda yöneticilik daha da zordur. Tabii ki bu zorluk, yöneticiliği; liyakate dayalı sistemi, rasyonel ve katılımcı karar verme mekanizmalarını gözetken bir yaklaşım ve demokratik bir anlayışla kuruma hizmet etmek olarak görenler için. Bir de tabii ki, yöneticiliği güç kullanma, inandığı doğruları dayatma şeklinde değerlendirip, bunun için, yasal olarak var olan (ve hatta olmayan) her türlü gücü kullanarak farklı bir üniversite ortamı yaratma seçeneği vardır...

Ahmet Hoca zoru seçti, ODTÜ değerlerini koruyabilmek için mücadeleden kaçmadı, gelebilecek sıkıntıları göğüslemeyi göze aldı. ODTÜ için doğru olduğuna inandığını, demokratik ve katılımcı yönetim anlayışından ayrılmadan ve de ilkelerinden taviz vermeden, tüm ODTÜ değerlerini koruyarak hayata geçirdi. Yasal yetkilerini ODTÜ geleneklerine uygun olarak kurullarla paylaştı. Gerçi, bu son cümlemi Rektörlüğü döneminde kendisinin de bulunduğu bir ortamda kullandığımda, bu görüşümü daha farklı ifade etmemi tercih edebileceğini hafiften sezmiştim; sanırım, yasal yetkisini kullanmayan ODTÜ Rektörleri imajının yanlış değerlendirilebileceği endişesini duymuştu. Ama gerçek bu; yasalar Rektörlere geniş yetkiler tanıyor. ODTÜ Rektörlerinin, yasalarda tanımlanandan daha demokratik ve katılımcı bir yönetim tarzını benimsemelerinin ve bunu değişik düzeylerde de olsa hayata geçirmelerinin ODTÜ geleneklerinin en önemlilerinden olduğuna inanırım. Ahmet Hoca bu anlayışa sıkı sıkıya bağlıydı; çoğunluğun benimsemediği kararları almadı. Hem yönetim kademelerinde hem de akademik birimlerde huzurlu çalışma ortamı yaratılması öncelikleri arasındaydı. Özgür düşünme ve özgür araştırmanın, özgür ifade kültürüyle birlikte var olabileceği bilinciyle hareket etti, öğrencilerin görüşlerini özgürce ifade edebilmeleri için uygun demokratik ortamın yaratılmasını önemsendi.

"Üniversiteler olarak görevimizin, iyi donanımlı ve aynı zamanda, insanlara ve doğaya karşı sorumluluk taşıyan, etik değerlere sahip ve çoğulcu demokrasi ilkelerini içselleştirmiş "iyi vatandaş"lar

* 2008-2016 Dönemi ODTÜ Rektör Yardımcısı, ODTÜ Makine Mühendisliği Bölümü Emekli Öğretim Üyesi, Prof. Dr.

ODTÜ Teknokent'e katkı verenler töreninde, Kasım 2015.

yetişmesine katkı sağlamak" olduğunu düşünür, "toplumda sürdürülebilir kalkınma, refah, huzur ve barışın, bu sorumluluğa ve değerlere sahip, iyi yetişmiş insanların önderliği ile mümkün olabileceğine" inanırdı. Bu değerleri savunamayan ve bilimsel doğrular konusunda suskun kalan üniversitelere sahip olan toplumların uzun vadede büyük bedeller ödeyeceğini açıkça dile getirirdi.

Değişik boyutları olan üniversite yönetimini; kolaya kaçma tehlikesini göze alarak, bir yanda var olan sistemin benimsenen ilke ve değerlerle yürütülmesi, öte yanda sistemin, var oluş amaçları doğrultusunda

Ankara Ulus binaları gezisinde, Kasım 2019 (H. Nevzat Özgüven arşivi).

geliştirilmesi, zenginleştirilmesi şeklinde iki kulvarda düşünecek olursak; öğrencisinden, öğretim elemanlarına, idari personelinden hizmetlilerine kadar herkesin ilk beklentisi; mevcut sistemin demokratik ve adil bir yönetimle, özgür ve huzurlu bir ortam sağlanarak yürütülmesidir. Ancak, yöneticilerin, devraldıkları üniversitelerini daha ileriye taşıyacak yeni yapılanmalara öncülük etmeleri gibi önemli bir görevleri daha vardır. Bu kapsamda başarılı çalışmalara imza atmak, ülkemizde, yükseköğretim sistemimizin yapısı nedeniyle ek zorluklar içerir. Siyasetle arasına, olması gereken mesafeyi koyamamış bu yapı, sadece sistemi geliştirme çabalarını zorlaştırmaz, yine ülkemize özgü olarak, mevcut sistemin düzgün işletilmesi aşamasında da görünen/görünmeyen zorluklar yaratır. Dayatmalara boyun eğmek her zaman bir seçenektir. Üniversitenizin desteğinin arkanızda olduğunu bilerek, ama sorumluluğu gereğinde tek başınıza üstlenerek mücadeleden kaçmamak diğer seçenektir. İşin acısı, bu mücadele çoğu zaman dışarıdan görülmez, görülse de boyutu pek bilinmez. Ama zaten amaç bunların bilinmesi değil, ilkelerinizden taviz vermemek, öğrencinizi – öğretim elemanlarınızı ve üniversitenizin değerlerini koruyabilmektir. Ahmet Hoca'nın tercihleri de hep bu

Rektörlük yöneticileriyle, Kasım 2008

Özel bir davette, Haziran 2009 (H. Nevzat Özgüven arşivi).

yönde oldu. Rektörlüğü döneminde yaşananlar, farklı açılardan zor yıllardı.

Ahmet Hoca'nın, çalışkan, güvenilir, sağduyulu, nazik, düşünceli, çevresindeki herkesle ilgilenen, onları dinleyen ve önemsendiklerini hissettiren örnek kişiliğiyle fark yaratmış nadir rastlanan bir insan olduğundan söz etmeden bu yazıyı bitirmek mümkün değil. Bu kişiliğinin yansıdığı yönetim ortamında Ahmet Hoca ile çalışma şansına sahip olanlar, kendisinden yalnız yöneticilik ile ilgili pek çok şey öğrenme fırsatı elde etmediler, temel

değerlere farklı açılardan bakabilme olanağını da yaladılar.

Sevgili Ahmet Acar'ın beklenmedik bir zamanda çok ani kaybı sonrası ODTÜ Öğretim Üyeleri listesinde paylaştığım yazımdaki cümlelerimle bitirmek isterim: *"Sadece çok değerli bir Rektörümüzü, yakın çalışma arkadaşımı ve mükemmel bir insanı değil, çok iyi bir dostumu kaybettim. Ne yazsam eksik kalacak. Sevgili Ahmet Hoca'nın inceliğini, zarafetini, titizliğini ve çevresindeki herkese her zaman gösterdiği samimi ilgiyi, kısıcası, sıra dışı kişiliğini çok özleyeceğiz."*

* 2012-2021 Dönemi ODTÜ GİMER Girişimcilik Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü, ODTÜ İşletme Bölümü, Doç. Dr.

AHMET ACAR'DAN YÖNETİCİLİK DERSLERİ

Adil Oran*

Belli bir olgunluğa erişen bir Kurum olmanın belki en acı tarafı önemli kayıpların nispeten olağan hale gelmesidir. Diğer bazı önemli kayıplarımızın arasında 2006 yılında Muhan Hoca, 2020'de Ahmet Hoca... İlginç ama tatsız bir tesadüf sonucu ikisini de 71 yaşında kaybettik... Tam emekli olup, bir taraftan onun keyfini çıkarıp diğer taraftan hepimize çok değerli yol göstericilik yapabilecekleri bir yaşta, çok erken bir zamanda yanımızdan kayıp gittiler.

Bizler gibi, onların öğrencileri ve sonra da çalışma arkadaşları olma imkanını yakalamış olanlar yine de şanslıyız. Onları tanıyabildik ve onlardan öğrenebildik. Ama, bundan sonraki öğrenciler onları tanıyamayacak, onlardan öğrenemeyecekler. Bu sebeple, bizlere düşen görevlerden birisinin, Ahmet Hoca'yı ve yaptıklarını sonraki nesillere aktarabilmek olduğuna inanıyorum.

Daha önce Muhan Hoca'nın hocalığıyla ilgili bir yazı yazmıştım (1), şimdi de Ahmet Hoca'nın yöneticiliğine odaklanan bir yazı hazırlamak istedim. Ahmet Hoca'nın gazetecilerin ve kameraların önünde yaptıklarına değil, daha az bilinen bazı örneklerle değinmeye çalışacağım.

Ahmet Hoca temsil gücü yüksek ve buna önem veren bir yöneticiydi.

Yöneticilerin çeşitli ortamlarda kurumlarını temsil etmeleri gerekir. Bazıları bu görevleri küçümser ve yapılacak bu kadar iş arasında bunlara zaman ayırmanın boşuna olduğunu düşünürler. Ahmet Hoca hem yerini

çok iyi dolduran birisiydi hem de bu görevlerini çok ciddiye alırdı ve zaman yaratırdı. Sadece Akademik Yıl açılışı, Mezuniyet Töreni, Yeni Fikirler Yeni İşler Finali gibi etkinliklere değil, davet edildiği bütün etkinliklere elinden geldiğince katılırdı. Bölümlerin düzenledikleri konferanslara, etkinliklere, hatta, ODTÜ Yuvası'nın mezuniyet töreni ve bölümlerin sosyal etkinliklerine bile.

Peki bunların faydası neydi? Onu organize eden ve o etkinliğe katılan kişilere ODTÜ tarafından önemsendiklerini, takdir edildiklerini hissettirmek! Bunun ne kadar önemli bir motivasyon kaynağı olduğunu anlatamam.

Ahmet Hoca erişilebilir bir yöneticiydi.

Ahmet Hoca'yla ilk resmî tanışmam 1992 yılında bir yaz günüydü. O sabah İşletme Bölümüne asistan olarak kabul edildiğimi öğrendikten sonra aynı gün öğleden sonra İşletme Bölüm Başkanı olarak Ahmet Hoca'yla toplandık. Ahmet Hoca bizlerle tanıştı, bilgi verdi ve hoşgeldiniz dedi. O gün o toplantıda olan 3 kişi şu anda Sabancı, Boğaziçi ve ODTÜ'de öğretim üyesi olarak çalışıyor. Ahmet Hoca ODTÜ'nün geleceği olacak yeni öğretim üyeleriyle tanışmaya ve onlarla ilgilenmeye hep özel gayret gösterdi.

Dekan, Rektör Yardımcısı ve Rektörlük zamanlarında bile Ahmet Hoca'dan randevu alabilmek hep mümkün oldu. Eğer biraz dikkatliyseniz Ahmet Hoca'yla konuşabilmek için çok kolay başka fırsatlar da yakalayabilirsiniz. Sabahları lojmanından Rektörlüğe tek

1. adiloran.com/ODTU-isletme/MuhanHocaEfsanesi.htm

ODTÜ Eymir Gölü Günü 2015, Ağaç Dikme Etkinliği, Kasım 2015.

Kemal Kurdaş Meyve Bahçesi açılışı, Haziran 2009 (soldan sağa, Süreyya Özden, Ahmet Acar, Himmet Şahin, Ömer Yağız, H. Bülent Tanık, H. Nevzat Özgüven).

başına yürürken ona rastlayabilir, aylık akademik kokteyllerde veya öğlenleri akademik kulüpte kolaylıkla ayaküstü sohbet edebilirsiniz. Bu iletişime açık olması çok değerli bir özellikti.

Ahmet Hoca yöneticiliğın sadece resmî toplantılarda yapılan işlerle ve bağlantılarla yürümediğini, gayriresmî ortamlarda kısa sohbetlerle de çok iş halledilebileceğini bilirdi.

Biraz yukarıda da belirttiğim üzere, neredeyse her gün akademik kulübe gelir ve masaya oturuncaya kadar birçok kişiyle selamlaşır, sohbet eder ve özellikle yemek sonrasında en az 1-2 masaya daha uğrar ve konuşurdu. Benzer şekilde, her türlü etkinlikte, sosyal buluşmada da benzer sohbetler olurdu. Bunlar sayesinde birçok sorunun çok kolay bir şekilde çözüldüğünü veya çözüm yoluna girdiğini ilk elden gördüm. Bu sohbetler de sadece eski arkadaşlarıyla olmazdı. Ahmet Hoca'nın aklında neredeyse herkesle ilgili, eğer karşılaşacak olursam şu konuları sormalıyım tarzı bir listesi olduğunu düşünüyorum ve bu yöntem olağanüstü iyi sonuçlar verirdi.

Ahmet Hoca çok iyi bir liderdi.

Lider, Kurum hedeflerinin başarısı için etkili ve istekli bir şekilde insanları yönlendiren ve motive eden kişidir. Daha da önemlisi, iyi lider bunu emir vermeye ihtiyaç duymadan yapabilendir. Ahmet Hoca'nın emirler verdiğini çok az duydum, ama istediğini elde ettiğini çok gördüm. Kendimden örnek verecek olursam, şu ana kadar yaptığım on civarında görevi

veya işi doğrudan Ahmet Hoca'ya bağlayabilirim ve bunların hiçbirinde bana bir emir vermedi, genellikle sadece bir soru sordu. Bu görevlerin çoğunda da aldığım en değerli ödül ondan gelen bir takdirdi...

Ahmet Hoca kuvvetli bir networka sahip, başarılı bir bağlantı kurucuydu.

Yöneticilerin bir diğer rolü ise bağlantı kurma/irtibat noktası olma rolüdür. Ahmet Hoca'nın sadece üniversite içinde değil, neredeyse her alanda ve kurumda bağlantıları vardı ve bunlara sürekli yenilerini eklerdi. Bu zor ve zaman alıcı işe önem verdiği için gerekli zamanı ayırırdı.

Ahmet Hoca çok asil duruşlu, etkileyici bir yöneticiydi.

Nasıl konuşulur, nasıl davranılır, nasıl sorun çözülür, nasıl iş yapılır gibi sayısız konuda çevresine örnek olurdu. Çok iyi bir rol modeliydi!

Bütün bunlara ek olarak, Ahmet Hoca muhteşem bir insandı!

Üzüntülü durumlarda konuşma yapması gerektiği zaman tıkanır, boğazını temizleme öksürükleri kullanırdı ama gene de etkileyici bir konuşma olurdu. Bilerek birisine kötülük yaptığına hiç rastlamadım. Kendisinden yardım isteyen neredeyse herkese yardımcı olmak için uğraştığını yakından gördüm. Ailesini, arkadaşlarını, kurumunu ve ilkelerini korumak için kendini ortaya koymaktan ve savaştan çekinmezdi.

Son olarak, Ahmet Hoca'nın vaktiyle bizlere söylediği bir şeyi aktararak bitirmek istiyorum bu yazıyı.

Etrafta dolaşıp 1 yapıp bunu 10 olarak anlatan kişileri 1 yumurta yumurtlamak için inanılmaz gürültü çıkaran tavuklara benzetirdi. Buna karşılık bizim ODTÜ'de çok iş yapıp bunu dışarıya iyi anlatmamamızı da bir zayıflık olarak görürdü. Yaptığımız işi abartmayalım ama en azından "Yumurtladığımız Kadar Gıdaklayalım!" demişti.

Ahmet Hoca'nın yerini doldurmak imkansızca yakın olsa da, benim de bu yazıyı okuyanlardan dileğim Ahmet Hoca'nın yaptıklarından dersler çıkarıp uygulamaları, güzel işler başarmaları ve onun anısını yaşatmalarındır! Bütün bunları yaparken, sizler de **Yumurtladığınız Kadar Gıdaklayın**, ama fazlası değil...

M.F.T.D., Journal of the Faculty of Architecture
Volume 3, Number 1, Spring 1977.

119

INTRAURBAN LOCATIONAL PROCESS AND THE SPATIAL BEHAVIOR OF MANUFACTURING ESTABLISHMENTS

Ahmet C. ACAR

Received March 17, 1977.

1. The word "establishment" is used here to denote a single operating unit. "Plant" and "factory" are used synonymously and in the literature. An establishment may be an independent decision-making unit or a branch of a firm.

In an industrializing country as Turkey, manufacturing exercises an increasing influence on the growth and form of especially large urban centers. One aspect of such influence is the creation of new job opportunities by this sector. Not only the sheer number, but also the type and intraurban location of jobs provided in this "basic sector" determine, to a large extent, the kind of urban growth to be observed. Hence, the impact of industries locating in an urban area is not limited to the proportion of total employment they represent. Perhaps more important from the urban planning point of view are the pressures they exert to create an impetus for new trends or to consolidate the existing trends in the location pattern. It is a widely held view that the location of manufacturing industries influences the locations of other urban activities, such as retail, wholesale, warehousing and residential. The locational interdependencies of manufacturing establishments¹ with other manufacturing and non-manufacturing uses are responsible for the observed joint-distributions of activities on the urban scene.

In this sense, any conscious effort to plan or control the growth of an urban area has to acknowledge the far-reaching impact of industry on urban development. In the absence of a satisfactory understanding of the factors affecting intraurban manufacturing decisions and the process of change in the existing industrial location patterns, the attempts to project and plan future developments in urban land use pattern will have limited success. The need for planning future locations of manufacturing industry stems from mainly two considerations. First, urban planning aims to facilitate the operation of manufacturing establishments by providing the essential advantages (external economies) in the land areas set aside for industrial use. Land areas earmarked for industrial development are intended to both help existing industries flourish and be instrumental in attracting new industries into the area. Second, and inherent objective of urban planning efforts is to minimize the adverse effects of externalities, such as congestion of infrastructure, high land prices and speculation and environmental pollution, caused by industrial operations. In this context, the impact of industrial operations on the natural environment becomes a major reason for studying the locational behavior of manufacturing establishments in urban areas.

Prof. Dr. Ahmet Acar'ın doktora çalışmasına dayanarak hazırlanan ilk makalesi, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dergisinin 1977 tarihli 3(1) sayısında yayınlanmıştır. Makalenin bibliyografik künyesi şu şekildedir: Acar, A.C. (1977) Intraurban Locational Process and the Spatial Behavior of Manufacturing Establishments. *METU Journal of the Faculty of Architecture*, 3(1), 119-139.

AHMET ACAR ÜZERİNE KISA BİR DEĞİNME

Güven Arif Sargın**

Akademik hayatım boyunca uzun bir yöneticilik deneyimim oldu. Kısmen koşulların zorlaması, kısmen kendi rızamla üstlendiğim bu süreç içinde, doğal olarak, Fakültemde ve Üniversitemizde farklı yöneticilerle çalıştım. Bu süre zarfında, meselelerde ortaklaşarak kararlara paydaş oldum; bazen de yeri ve zamanı geldiğinde, alınan kararlara muhalif kaldım. Yöneticilik dönemimin uzun ve meşakkatli bir süreç olduğunun altını çizmem gerekir; kesintisiz sekiz yıl görev aldığım Mimarlık Bölümü Başkanlığı ve sonrasında yaklaşık beş yıl sürdürdüğüm Mimarlık Fakültesi Dekanlığı, dolayısıyla kişisel deneyim ve anılarla bezendi. İdarecilik görevimi sonlandırdığım 2020 yılından bu yana çevremdeki dostlarıma, latife amacıyla, "zamanı geldiğinde yöneticilik dönemlerimin gayriresmî tarihini yazacağım" diye takılıyorum; resmî tarih yazımının usûl ve esaslarının dışına çıkarak, hayatıma temas etmiş anlara, olaylara ve insanlara göndermeyle başka

tarihler yazılabileceğini bilerek ve buna yürekten inanarak söylüyorum: aslen hepimizin gayriresmî tarihlerini not etmesi gerektiğinden dem vuruyorum. Bugüne değin, ODTÜ'nün ve Mimarlık Fakültesi'nin tarihleri yazıldı ve hâlâ ustalıkla yazılmaya devam ediyor; her seferinde meseleleri ve bu meselelerin geri planında yatan koşulları, farklı bağlamlarda yeniden öğreniyoruz. Kurumsal aidiyetimizin perçinlenmesine ve/veya kuruma karşı inancımızın örselenmesine vesile olan, sözünü ettiğim bu yeniden öğrenme süreçlerinin ise, kaçınılmaz olarak öznelere var; tarih kendisini öznelere üzerinden de kuruyor – resmî ya da gayriresmî olarak. Sözü nereye vardırırmak istediğimi anladığınızı umuyorum: yöneticiliğim sürecinde arkamda, yanımda, karşımda hep öznelere oldu; onların, olayların hep öznelere oluşturulduğuna, iyiliğin de kötülüğün de öznelere aracılığıyla yapıldığına, hayrın da şerrin de öznelere geldiğine tanıklık ettim – belki de salt bu nedenle, gayriresmî

** 2015-2020 Dönemi ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dekanı, ODTÜ Mimarlık Bölümü, Prof. Dr.

Prof. Dr. Ahmet Acar ODTÜ Mezuniyet Töreninde (ODTÜ Arşivi).

tarihim çoğu zaman öznelere kaim. Sözünü ettiğim öznelere anılması ve bu maksatla hafızamıza, yeri geldiğinde kullanılmak üzere kuvvetle kaydedilmesinde yarar olduğuna inanandanım; özellikle hafızası kıt ya da sakata uğratılmış toplumlarda anılar ve olaylar kadar isimlerin de her daim dillendirilmesi ve paylaşılması gerekiyor. Her ismin yeri ayrıdır, her öznenin kadr-ü kıymeti farklıdır; bunları telaffuz etmek ise boynumuzun borcudur.

Bu saikle, Ahmet Acar ismi her daim zikredilmesi gereken öznelere ve kurumumuzun resmi tarihine başat gayriresmî tarihlerinde de güzellemelerle anılmayı hak ediyor. 2015 yılında Mimarlık Fakültesi Dekanı sıfatıyla görevlendirildiğimde yakinen çalışmaya başladığım Ahmet Acar, farklı bir mecrada farklı yönleriyle bir kez daha tanıma imkânı bulduğum özel bir özne olmuştu (sürecin öncesine dair hafızamda yer tutan bilgi-belgeyi saklı tutarak). Özellikle, ODTÜ Senatosu ve Üniversite Yönetim Kurulu (ÜYK) toplantılarında sıkça temas ettiğim Ahmet Hoca, teorik olarak geçerliliğini bildiğimiz ve fakat aklımızın bir köşesinde, her nedense uykuya yatırılmış bir ilkeyi yaşatması nedeniyle ilk elden dikkatimi çekmişti: “hepimiz eşitiz ve Rektör, eşitler arasından seçilmiş birincidir (*primus inter pares*)”; şüphesiz ki bileşenlerin rızası dahilinde ve sadece sınırlı bir dönem için. Sözünü ettiğim durumun, çağcıl bir üniversiteye kaim önemli bir ilke olduğunu aslen biliyoruz: özetle, demokrasinin ilksel bir niteliğinden söz ediyorum. Kullandığım sözcüğün abartılı olduğu iddia edilebilir;

öte yandan, resmî veya değil katıldığım her ortam ve toplantıda, demokratik adabın, teamüllerin, demokratik yönetimin usul ve esaslarının, nasıl yorumlandığını/çalıştırıldığını gören ve deneyimleyen bir akademisyen sıfatıyla, kendi adıma abartmadığımı rahatlıkla söyleyebilirim.

Ahmet Hoca'nın makamına girmiş olan herkes bilir; Hoca masasının ardında devlet-ü alinin temsilcisi sıfatıyla sizi karşılamamış, çoğu zaman ayakta ve masanın bu tarafında durmuştur; eşitsinizdir ve aynı zeminin, mecranın, kültürün eşit öznelere olarak bir arada olduğunuzu hissettirmiştir. Üstenci bir dille konuşulmadığı, emir-buyruk verilmek yerine sizin son kerteye kadar sabırla dinlendiğiniz, sözünüzün kesilmediği bir mekânda olduğunuzun güvencesinin bir yönetici tarafından oluşturulmasının ve üstelik bunun tabii bir biçimde yapılmasının çok önemli bir meziyet olduğunu belirtmeliyim. Bu meziyetin yerleşik bir ruh haline dönüşebilmesi için, sanırım başka niteliklerinizin de olması gerekir. Ahmet Hoca vasıtasıyla teyit etme şansını yakaladığım bu özel durumun hafızamda yer etmesi kaçınılmazdı; nitekim kendisini “demokrat bir yönetici” olarak kayda geçirdim. Anlattıklarımın Ahmet Hoca'yla her konuda anlaşmışımızın ve ortamın bir gül bahçesi olduğu fikrinin çıkarılmasını da istemem; doğal olarak gerek dünyaya bakma biçimlerimiz gerek siyasi referanslarımızın görece sapması nedeniyle bazen aynı şeyi söylemediğimizi ve hatta ima etmediğimizi özgürce ifade etmeyi yeğlerim. Öte yandan, her ortamda sonuna kadar nezaketle diyalog imkânı bulduğumuz ve çoğu zaman, her nasılsa ortak bir zemine birlikte taşındığımız demokratik bir sürecin varlığını da inkâr edemem. ODTÜ adına, kurumun kültürüne uygun bir biçimde olgunlaşan bir yönetim ortamının inşası süresince tüm bileşenler gibi eşitler arasından seçilmiş birinci özneye de çok iş düştüğünü sayesinde gördüm, ilk elden deneyimledim. Sanırım Ahmet Hoca, kendisine takdim edilen bu görevi lâyıkıyla yerine getirdiği için salt kurumun resmî tarihinde değil, benim de hafızamda özel bir yer edindi. Belki de bu nedenle, yazılması muhtemel bir gayriresmî tarihte “müstesna bir ODTÜ'LÜ” olarak mutlaka ve her daim hatırlanacak.

* 2012-2015 Dönemi ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dekanı, 2015-2021 Dönemi TED Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dekanı, Prof. Dr., serbest akademisyen.

"AYDININ AHMET ACAR HALİ"(1)

Ali Cengizkan*

Evet, Ahmet Acar Hocamız, gerçek bir aydıydı. Pek çok kimsede özlediğimiz ama bulamadığımız, bilgili olmanın yanında erdemli ve içten olma; haklarını ararken cesur ama dinleyen olma; birinin bilmeden de olsa kalbini kırdığı zaman olgun ve özür dileyen olabilmeydi Ahmet Acar. Yaşı kaç olursa olsun öğrenci ile öğrenci, çocukla çocuk, eşle eş olmayı, kendi kafasındaki sorunları başkasının da kılabilmeyi bilen, kurumsal olmanın ipuçlarının insandan geçtiğine inanan, ancak kurumlaşmayı insanlar üstü benimserken kendisini anonimlikte eriten biriydi Ahmet Acar.

"Üniversiteler Birer Kurumdur!"

Üç kez dinlemişimdir kendisinden, ama ilk kez anlattığında da, aklımdan çıkmamıştır ki: "Değerli arkadaşlar, üniversiteler birer kurumdur, şirketler de birer kurumdur; ama üniversite bir şirket değildir. Üniversitelerle şirketleri birbirinden ayıran ve 'yalnızca kendilerine benzeyen', 'biricik' birer kurum olmalarını sağlayan şey şudur: Üniversiteler 'değer' üretirler ve 'değerlerle' var olurlar; oysa şirketler 'varlık' üretirler; her gün birer değişik 'varlık' üretebilirler."

Kuşkusuz aklımda kalanı, kendi sözcüklerimle ve anımsadığım kadarıyla yazıyorum. Bunu kolayca belki planlama eğitimi zeminine oturan işletme uzmanlığıyla söylüyordu. Bu yaklaşım, konuşmasını ilk kez duyduğum ODTÜ Üniversite Yönetim Kurulunda, 2012 yılında önemli değildi yalnızca; bugün üniversitelerin dağıldığı, garip biçimde YÖK ve TÜBİTAK ortaklığında "yetkin" olarak adlandırılmak için yapılan ölçümlerin arttığı; artık öğretim üyesi performansını iyi eğiticiliği ölçmekle değil, bağlı olduğu bölüm ya da fakültenin toplam yayın sayısı, o sayının "etki etmeni" (*impact factor*) toplamıyla ölçmeye ve tartmaya indirgendiği 2020'de de çok önemli ve sarsıcı.

Doğuştan Üniversiteli ve Üstelik Diplomat

Ahmet Hoca'nın şık giyinen, titiz bir konuşmacı olarak, doğuştan üniversiteli ve doğuştan "diplomat" görünmesi çok doğaldı. 2008-2016 yılları arasında iki kez en yüksek oyu toplayarak,

demokratik biçimde ODTÜ Rektörü olarak atanması, onun "seçimle gelen son rektör" olarak anılmasına yol açtı. Ama her seçimde kendisini sevenler kadar, kendisini diplomathlığı ve şıklığı üzerinden bile eleştirmeye çalışanlar olurdu. Sanki bütün bunların farkındaydı çünkü Türk insanını iyi tanıyordu.

Öte yandan, öğrencilerle ilgili konularda her zaman öğrenciden yana, öğrenci ile empati kurarak karar üretirmeye çalışan Ahmet Hoca, önce anlamayı, sonra yargılamayı ya da yargılatmayı adeta ilke edinmişti. Aynı zamanda sabırlı ve sakin yapısı vardı: Bir gün Dekanlarla birlikte toplantı saatinden önce Rektör katına çıktığımızda, Ahmet Hoca'yı yaklaşık 30 kişilik üniversite öğrenci grubunun ortasında, yalnız başına bulduk. Öğrenciler gürültülü biçimde, olay yarattıklarının farkında olarak art arda suçlayıcı sözler söylerken, Ahmet Hoca bir psikoloji ve pedagoji eğitmeni gibi alçak sesle şunu söylüyordu: "Lütfen sırayla konuşun, sesinizi alçaltın!"

Vizyon ve Proje İnsanı

2012-2015 arasında Mimarlık Fakültesi Dekanı olarak görev yaparken, Ahmet Hocamı daha da yakından tanıma fırsatı buldum. Yalnızca yukarıda andığım "özdeyişsel" saptamaları değil, espri ve sıraya sokucu, güven verici tutumuyla, Ahmet Hoca her zaman bütün ÜYK Üyelerinin ve Senatörlerin saygı ve ilgisini topluyordu. Sıraya sokmaktan kastım, sanki yardımcıları dahil herkesin iş bölümünü o yönetiyordu. Çok ahenkli bir sıradüzen içinde, herkes sırası geldiğinde görevini yerine getirirken, eğer paylaşım yapılıyorsa, bu görev dağılımında birisine ağır iş yükü düşüyorsa, dönüp onu da kendisi üstleniyordu. Üç yıl boyunca bu hep böyle oldu.

Öğretim üyeleri arasında gerilim mi var; işçi sendikası ile diğer işçiler arasında çatışma mı; yeni programlar mı açılıyor; ODTÜ Teknokent Yönetim Kurulu toplantısında denetim mi söz konusu; Ahmet Hoca hep orada olurdu. Dışarıdan gelen bir grup Üçlü Amfi'de "gecekondur" inşaat mı yapmış? Mezunlar Derneği'nde toplantı mı açılacak? Sergi açılışında kim sunuş yapıyor? Ağaç Bayramı'nda konuşmacı

1. Bu yazının kısa bir versiyonu, 29 Aralık 2020 tarihli Yetkin Report'ta yer aldı. <https://yetkinreport.com/2020/12/29/aydin-olmanin-ahmet-acar-hali/>

kim mi? Dekan olarak bizlerin havlu attığı saatte, Ahmet Hoca her gün ikinci gününe başlamaktaydı.

“ODTÜ’yü Nasıl Dize Getiririz!”

Ahmet Acar ODTÜ’de 8 yıl Rektör olarak görev yaptığı sürece, hep eski alışkanlıklarını sürdürdü; yani “Vizyon ve Proje İnsanı” oldu: Zaten Rektör Yardımcılığı sırasında ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusunun kuruluş sürecinde bulunmuştu, inşaat başta olmak üzere bütün kurumsallaşma-ilk ilişkileri kurma-kadroları oluşturma yüklerini taşımıştı. Görev yaptığım üç yıl özellikle mimarlık ve mekânla, dolayısıyla Fakültemizle ilgili konuların da hem gündeme geldiği, hem de çatışmaların yaşandığı bir dönem oldu. Nasıl olmasın ki?

18 Aralık 2012 günü Göktürk-2 Uydusu’nun Çin üssünden fırlatılışını izlemek için ODTÜ Teknokent’e gelen Başbakan’ı protesto etmek için toplanan 500 civarında öğrenciyi engellemek için bin beş yüzden fazla polis, otuz otobüsle kampusa girdi; gece ikiye kadar biber gazı ve plastik mermi kullanıldı (2). Ahmet Hoca, başbakan tarafından çağrılarak kamuoyuna bir baskı izlenimi verilmek istendi. Ahmet Hoca ise polisin kampusta yeri olmadığını hatırlatmakla yetindi ve bir daha girmesine izin verilmeyeceğini ilettiler.

Bu yetmedi, zamanın belediye başkanı, 2013 yazına damgasını vuran İstanbul “Gezi Olayları”nı Ankara’ya nasıl taşıyım ve Gezi’nin hıncını nasıl alırım” mantığı ve yaranma teması içinde, bir bayram arifesinde herkes tatile çıkmış ve memleketine dönmüş iken, dozerler ve kamyonlarla ODTÜ arazisine girdi. Oysa on küsur yılı aşkın bir süre önce zaten üniversite yönetimi yola izin vermişti. Yolun yapımında kamu yararı vardı ve Ankara şehir halkı yararlanacaktı. Henüz yeni onaylanan “ODTÜ Koruma Amaçlı İmar Planı” zaten yolu “tanıyor ve yapım koşullarını tanımlıyordu”; sadece zamanlama kararlaştırılacaktı. Belediye yönetimi tarafından tek yapılan şey, dokuz saat içerisinde yolun geçtiği güzergâhtaki ağaçları tırpanlayıp atması, taşıyıp yeniden dikim yerine, hıncını ormandan çıkarması oldu.

Dengeli ve Cesur, Nazik Yönetici

Ahmet Acar her fikre açık, içten ve aynı zamanda sosyal birlikteliğe önem veren bir yöneticiydi. Sorumluluk verir, sonuç ister, küçük konularla

bile ilgilenirdi. Çoğunluğu Mimarlık Fakültesi öğrencilerinden oluşan ODTÜ Solar Decathlon Takımı, Çin’e yapı götürcekti, konteynır gemisi arıyorduk. Bir saat sonra görüştüğümüzde, gemi bağlantısı hazır; öğrenciler ise konteynıra sığmayan ölçüler kullanmışlardı; proje çakıldı! Hiç yüksünmedi. Öte yandan, başta değindiğim “değer” vurgusundan da hiç vazgeçmedi. Üniversite Yönetim Kurulu toplantısının yedi saat sürdüğüne, bunun son beş saatinin tek bir yardımcı doçentim performansının değerlendirilmesine ayrılışına tanıklık eden birisiyim. Hiç çekinmezdi; kararlar mümkün olduğunca oybirliği ile alınmalıydı; çıkan sonuç kurumun değerleri açısından uyumlu olmalıydı. Nitelikte uzlaşma varsa, hiç sorun yoktu.

Suha Özkan tasarımı ve Ataman Özdemir imalatı Kemal Kurdaş Anıtı, onun döneminde düşünüldüğü tamamlandı; Behruz Çinici’nin hemen anıtın önüne, ODTÜ’yü bütünleyecek biçimde, “kendi çınarı”nı dikmesi de yine bir tamamlama çalışmasıydı.

Kemal Kurdaş Mezar Yarışması onun döneminde düşünüldüğü açıldı ve sonuçlandırıldı.

ODTÜ için çok önemli olan ODTÜ Alle Sempozyumu, allenin donatı ve yeşil örtüsünün restorasyonunu amaçlayan bir gözden geçirme çalışmasıydı. Öncesinde gün boyunca hep birlikte yürürken, her köşe taşına bakıp not alırken, yanımızdaydı. Allenin kısmi restorasyonu, ancak 2021 yılında yapılabilirdi.

ODTÜ Eymir Gölü Sempozyumu, yine onun döneminde gerçekleştirildi. Ağaç dikme bayramları kadar, Teknokent’in gelişimini de önemsiyor, Teknoloji Transfer Ofisi’ni kuruyor, Tasarım Fabrikası’nın temelini atıyor, genç öğretim üyelerinin kurumsal eğitim ve uyum çalışmalarını programlı biçimde başlatıyordu. Diğer yenilikler...

Kadın hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin Türkiye’deki öncü isimlerinden, İstanbul Sözleşmesi’nin mimarlarından Prof. Dr. Feride Acar ile evliydi. 27 Aralık 2020’de Ankara’da kalp krizinden vefat etti.

Onun gibi birisinin aramızdan ayrılması çok üzücü.

Onunla bir daha sohbet edemeyecek olmamız, daha da büyük bir kayıp.

Türkiye üniversitesinin başı sağ olsun.

* ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
Emekli Öğretim Üyesi, Prof. Dr.

REKTÖR PROF. DR. AHMET ACAR

Ali Türel*

Kısa süre önce kaybettiğimiz değerli dostum Prof. Dr. Ahmet Acar, ODTÜ'de öğretim üyesi olarak çalıştığı sürenin son 29 yılında; Bölüm Başkanlığından, Dekanlık, Rektör Yardımcılığı, ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusu Kurucu Rektörlüğü ve ODTÜ Rektörlüğüne kadar akademik yöneticilik görevlerinde bulunmuştur. ODTÜ'de seçimle gelinen akademik yöneticilik görevleri için yapılan seçimlerde Ahmet Acar'ın her kademedeki ilgili öğretim elemanlarının desteğini kazanmasında, kişiliğine duyulan büyük güvenin yanı sıra benimsediği yönetim yaklaşımının da etkili olduğu görüşündeyim.

Kendisiyle Rektörlüğü döneminde daha yakın iletişim içinde bulundum ve akademik yönetim olarak tanımlanabilecek yaklaşımını izleme olanağı buldum. Gündeme gelen konularda, kimseyi dışlamadan ve kırmadan, ilgili kurul ve kişilerle diyalog içinde ve ayrıntılı değerlendirmeler sonucu ODTÜ için en uygun görüşü belirlemeye çalışmıştır. Vefatının ardından yazılan mesajlarda, sevecenlik ve diyaloglarda anlayış ve yumuşaklık Ahmet Acar'ın en çok vurgulanan özellikleri arasında yer almıştır. Gerek her konuda belirlenen görüşün taviz vermeden kararlılıkla hayata geçirilmesi konusundaki ısrarı, gerekse ODTÜ dışından empoze edilen ancak kendisinin ve ODTÜ mensuplarının benimsemediği bazı kararları uygulamama konusundaki kararlılığı ve gösterdiği büyük direnç Ahmet Acar'ın Rektörlüğünün övgüyle hatırlanacak yönleri arasındadır.

ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümünden lisans derecesini almış olan Ahmet Acar, 1976 yılında ABD'de yüksek lisans ve doktora öğrenimlerini tamamlayıp yurda dönmüştür. Dönüşünden kısa bir süre önce Rektör Hasan Tan tarafından ODTÜ Mimarlık Fakültesinden çok sayıda öğretim elemanının görevlerine son verilmiş, bu nedenle Mimarlar Odası ve Şehir Plancıları Odaları, üyelerinin görevlerine son verilen öğretim elemanlarının yerine görev kabul etmemeleri yönünde karar almış oldukları için ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümüne girmemiştir. Doktora tezinin konusuna en uygun alanın İşletme Bölümü olması

nedeniyle Hacettepe Üniversitesi İşletme Bölümünden başlayan akademik hayatını daha sonra ODTÜ İşletme Bölümünde sürdürmüştür. İzleme olanağı bulduğum Rektörlük çalışmalarında, kararlarını tüm ilgililerle diyalog kurarak alması, planlamanın başta gelen ilkelerinden olan, planlama sürecine paydaşların katılımının sağlanması ilkesiyle uyumludur. Bu nedenle, Ahmet Acar'ın akademik yöneticilik yaklaşımında, Bölümümüzde aldığı lisans öğreniminin de etkisinin olduğunu düşünüyorum.

Ahmet Acar'ın Rektörlüğünün 2012-2016 yılları arasındaki ikinci döneminde, Malazgirt Bulvarı olarak isimlendirilen ve bir bölümü ODTÜ arazisinden geçen yolun açılmasında Üniversite içinde ve dışında, medyada da geniş yer tutan, önemli bir kriz yaşanmıştır. Söğütözü bölgesindeki büyük trafik sıkışıklığı Bakanlar tarafından da yakınılan bir sorun haline gelince, Başbakan'ın Çevre ve Şehircilik Bakanı'na önceki yıllarda planları onaylanarak kesinleşmiş olan yolun açılması talimatını verdiği bilgisini edinince Ahmet Acar'a bu gelişmeyi ODTÜ İmar Planlarının Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından onaylanması fırsatı olarak değerlendirmeyi önerdim. İmarla ilgili konularda Ankara Büyükşehir Belediyesi ile yaşanan sorunlar nedeniyle Ahmet Acar Kampus Planlama Müdürü Göksal Cülcüoğlu'na ODTÜ Koruma Amaçlı İmar Planının hazırlanması talimatını vererek plan hazırlanması çalışmalarını başlatmıştır. Rektörün şehir plancısı kimliği ile her aşamasında yakından ilgilendiği, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim elemanlarının desteği ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkilileri ile görüşerek hazırlanan planın Bakanlık tarafından onaylanması aşamasında, önceden sağlanan anlaşmayla bağdaşmayan ve Eymir Gölü'nün Ankara Büyükşehir Belediyesine devrine yol açabilecek kararların eklendiği görülmüştür. Bu kararlara karşı Ahmet Acar'ın Bakanlık yetkililerine karşı büyük ve kararlı tepkisi ve Üniversitenin resmi itirazı sonucu farklı ölçeklerdeki planlar ODTÜ'nün uygun gördüğü kararlara onaylanmıştır.

Malazgirt Bulvarı olarak isimlendirilen yolun kesinleşmiş imar planı kararlarına dayandığının bilincinde olan Ahmet Acar, yolun bir bayram tatilinde gece saatlerinde Rektörlükten izin almadan yapımına başlanmasına tepki göstermiştir. Bu konuda Rektörlükte meslek odaları temsilcileriyle toplantılar düzenlemiş ve öğrencilerin ve öğretim elemanlarının düzenlediği toplantılara katılarak bilgi vermiştir. ODTÜ Rektörlüğünün bu konudaki kesinleşmiş plan kararlarına itiraz etmediği Malazgirt Bulvarı halen Ankara'nın en

yoğun kullanılan yolları arasında yer almaktadır.

Prof. Dr. Ahmet Acar, ODTÜ'nün YÖK sistemine katılmasından sonra ODTÜ içinden seçilen üç değerli rektör, Prof. Dr. Ömer Saatçioğlu, Prof. Dr. Süha Seviük ve Prof. Dr. Ural Akbulut'un başarı çizgilerini arttırarak sürdürmüştür. Ahmet Acar'ın, ODTÜ tarihinde değerli katkı ve hizmetleriyle çok sevilen, sayılan ve takdir edilen bir Rektör olarak yer aldığına inanıyorum.

AYDINLIK BAKIŞLI GÜLEÇ BİR DÜNYA SAKINI - AHMET ACAR

Baykan Günay*

Ahmet Acar'ın kaybını öğrendiğimde, ODTÜ taziye sayfasına ilettiğim yazıda aşağıdaki görüşlere yer vermiştim:

"2021 yılını nasıl karşılırsınız diye düşünürken bir acı haber yüreğimi burktu. Ahmet Acar'ı yitirmişiz. Kendisi ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü mezunu, yeteneğini benzer rotalarda geliştirmiş ve yönetim konularında uzmanlaşmış. Kendisiyle yolumuz çok sonra 1990'lı yıllarda kesişti ve ODTÜ'nün yeni mekânsal kurgusunun oluşumunda ve meşurlaşmasında birlikte çalıştık. Sanırım ODTÜ'nün tarihinde bir ilk yaşanmış ve bir meslektaşım rektör olmuştu. Kendisi hep bize güvendi ve kendisine elimden geldiğince yardımcı oldum. ODTÜ Kuzey Kıbrıs Yerleşkesi, Teknopark, öğrenci merkezi gibi ODTÜ planlama çalışmaları Ahmet Acar'ın öncülüğünde yürütüldü. ODTÜ'de rektör olduğu dönemde tüm süreçleri olumlu olarak ve başarıyla yürüttü. Kendisi için büyük insan değil klas (mükemmel, üstün) insan tanımını kullanacağım. Tanışmaktan ve beraber çalışmaktan gurur duyduğum Ahmet Acar'ın anısı önünde saygıyla eğiliyorum."

Bu görüşlerime iki yanıt aldım. Daha eski kuşaktan gelen ilk yanıtta Ahmet Hoca için yaptığım değerlendirmeye teşekkür edilmiş ve aşağıdaki görüşe yer verilmiş:

"Her şeyden önemlisi birlikte ODTÜ'nün planını sonlandırdınız. Bunu kaç kişi anlar bilemiyorum. Üniversitemize yönetici olarak her gelen kişi bu zarif görev insanını örnek alır dilerim."

İkinci yanıt daha genç kuşaktan ve aşağıdaki sözleri içeriyor:

"Gerçekten acı verdi. Üniversitenin çok yoğun baskı altında olduğu dönemde müthiş akıllıca bir yönetimle ODTÜ'nün zarar görmesini engelledi. Unutulamaz.

Kimi zaman onu eleştiren öğrencilere "hocayı çok ararsınız" derdim. Ne yazık ki gerçek oldu.

Sanırım "ODTÜ Rektörü" denince bizim kuşağın anımsayacağı tek isim olacak Ahmet Acar."

Demek ki Ahmet Acar hakkında olumsuz düşünenler de olmuş. Buna karşın, Şubat 2021, 39 Sayılı Serbest Mimar Dergisinde Ahmet Hoca ile ODTÜ'deki anlık buluşmalarımızı aktarmış ve kendisinin aşağıdaki öz niteliklerine değinmiştim:

- İncelik, yüzüne yansıyan sevecenlik, yumuşaklık; yanı sıra metanet, dayanıklılık, sabır, inanç ve kadirşinaslık,
- Duygusal ve çocuksu bir kişilik,
- İşleri sıraya sokma ve adım adım hedefe yönelme,
- Algoritmalar oluşturma,
- Titizlenme ve sorgulama,
- İkna olduğunda anında eyleme koyma,
- Proje-uygulama bütünlüğüne ve birliğine inanç,
- Problemi öteleme değil çözme,
- Hedef koyma ve eyleme geçme,
- Hukuka ve kurallara uyma,
- Dahası bütün bunları hiçbir zaman kızmadan, küfredmeden ya da kötü söz söylemeden becerebilmek kendisini yansıtır.

* TED Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Başkanı, Prof. Dr.

Ahmet Acar'ın öğrencilik dönemi, Metu Arch 1967 (metuarchers.com). Levent Gövengiz de 20 Mayıs 2021 tarihinde aramızdan ayrıldı.

Ben ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümünden 1968 yılında mezun oldum, Ahmet Acar ise 1971 yılında Şehir Planlama diplomasını almış. Kendisinin ODTÜ'deki öğrencilik döneminden kalan resim Ahmet Hoca'nın bir başka özelliğini daha yansıtıyor; güleçlik ve aydınlık olarak nitelendiriyorum. Her toplantıda ya da görüşmede kendisi hep mütebessim ve iyimser bir tavır koyuyor.

Öğrencilik resmine baktıktan sonra kendi belgelerimi karıştırıyorum ve bu özelliğin neredeyse bütün resimlerine yansıdığını gözlüyorum. Bir konu daha dikkatimi çekiyor; çocuksu ifade. Bu, Ahmet Hoca'nın bütün resimlerine yansıyor ve güleç bir kişilik oluşturuyor. Bu bana Martin Heidegger'in "dünyanın resmi" vurgusunu anımsattı. Ben de resimleri bir daha inceledim ve "Ahmet

Hoca'nın Resmi" betimlemesinin iyi bir benzetme olabileceğini düşündüm. Ahmet Acar kuşkusuz aydın bir kişi, ben resimlerine bakarak kendisini "aydınlık bakışlı güleç bir dünya sakini" olarak da tanımlama gereği duydum.

"İncelik, yüzüne yansıyan sevecenlik, yumuşaklık" timsali Ahmet Acar ile yolumuz 1993 yılında kurulan ODTÜ Mekân Komisyonunda birleştiğinde aynı okul ve bölümün parçaları olduğumuzu öğrendim. Meslektaşlık, ancak ben planlamanın fiziksel yanı sıra uğraşırken o yönetim ve işletme alanında uzmanlaşmıştı. Benim de iki yıl Rektör Danışmanı olarak hizmet verdiğim 2000 yılına kadar devam eden süreçte, ODTÜ İmar Planı, öğretim üyesi konutları, teknopark, yol ağı ve ODTÜ gelişme alanları gibi yerleşkeyi yeniden yapılandıran konularda, uygulamalı bilimlerden gelen diğer değerli yöneticilerden farklı bir dünyaya bakışı olduğunu kavradım.

2000-2008 yılları arasında bizi bir araya getiren ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusunun planlaması, ana planının geliştirilmesi ve mimari projeler oluyor. Kendisi kafasında bir algoritma oluşturuyor ve adım adım hedefe yöneliyor. Birçok konuda titizleniyor ve sorguluyor, ikna olduğunda ise anında eyleme koyuyor ve proje-uygulama bütünlüğüne ve birliğine inanıyor.

Ahmet Acar için artık yeni bir dünya resmi vardır ve bu Kıbrıs'tır. Artık Kıbrıs sakini olan Ahmet Hoca'ya Aysen Savaş ve Türel Saranlı yardımcı oluyorlar ve Kurucu Rektör olarak sıra dışı bir

ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampüsü temel atma töreni, Kasım 2000 (soldan sağa; Yıldırım Üçtuğ, Fatoş Yarman Vural, Yıldırım Yavuz, Ahmet Acar, Nezih Güven, Hüsnü Enginarlar, Semih Yüccemen) (Baykan Günay arşivi).

Rolf Westphal heykeli yenilemesi, Haziran 2009 (soldan sağa; Özhan Akçalı, Ahmet Acar, Haluk Pamir, Suha Özkan) (Baykan Günay arşivi). Ahmet Hoca gene neşeli ve keyifli bir dünya sakini...

örgütlenme süreci içinde oluşturulan ODTÜ KKTC Yerleşkesinin yapımını başarıyor ve ikinci bir ODTÜ kuruyor.

Bir hedefe ulaşılmıştır, şimdi sırada yeni bir hedef vardır. Ahmet Acar'ın ODTÜ Rektörlüğünün ilk dönemi olan 2008-2012 Ahmet Acar'ın bence daha keyifle yönettiği proje üretim süreçlerini kapsıyor. Rektör Danışmanı gene Mimarlık Fakültesinden ve Lale Özgenel kendisine yardımcı oluyor. Yerleşkenin bakımı, ek binalar, metro durakları ile eğitim binaları arasındaki ulaşım meselesi, denetlenmesi güçleşen özel araçların park sorunları, öğrenci merkezi, merkez laboratuvarları binası gibi konularda bir görevim olmasa bile çağırıyor ve görüş alışverişinde bulunuyoruz. Bu çalışmalar içinde bence en önemlilerinden birinin gerçekleştirilemesi de ODTÜ Öğrenci Merkezi Binası ve ODTÜ Meydanı olduğunu düşünürüm.

Bu dönemin bir diğer heyecanlı macerası da sanırım Kosova'da bir ODTÜ kurulması projesi. Ural Akbulut döneminde Kosova Cumhurbaşkanı Fatmir Sejdiu'nun talebi üzerine yapılan ilk gezi sonrasında Dışişleri Bakanlığının üstelemesi ile bu kez yeni Rektör Ahmet Acar'ın oluşturduğu bir ekip (Tanju Mehmetoğlu, Eyüp Özveren, Zafer Dursunkaya ve Baykan Günay) ikinci Kosova seferine katılıyor ve gene Devlet yöneticileriyle temaslara ve ziyaretlere başlıyor. Prizren'i gezerken bir parkta gördüğümüz levha bizi şaşırtıyor. Kaderin cilvesine bakın ki, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanının eşinin Prizrenli olduğunu ve bu parkın yenilemesinin büyükşehir belediyesi tarafından yapıldığını öğreniyoruz.

Anılarıma göre bu gezide tüm ekip ile birlikte Ahmet Acar da neşeleniyor. Yöresel şapka, etnografya müzesi, Türk taburunu ziyaret ve Prizren köftesinden sonra ODTÜ'ye tahsis edilmesi düşünülen araziye geziyoruz. Kosova Ovasına bakan yamaçlar üzerindeki arazi ekibi heyecanlandırıyor. Acaba bir Kuzey Kıbrıs macerası daha yaşanabilir mi sorusunu soruyoruz, ancak Kosova'da ODTÜ Yerleşkesi yalnızca bir proje ve bir anı olarak kalıyor.

2011 yılında ise ODTÜ açısından zor bir dönem başlamaktadır. Anadolu Bulvarı'nın devamı niteliğindeki yol ve ODTÜ'nün denetimindeki araziler ve yapılar üzerindeki tasarruf hakları sorgulanmaktadır. Bütün bu sorunları kim çözecektir ve süreç nasıl yönetilecektir sorusunun yanıtını Ahmet Acar aramıştır. Problemleri

Ahmet Acar'ın Prizren Resmi, Nisan 2009 (Tanju Mehmetoğlu, Eyüp Özveren, Zafer Dursunkaya, Ahmet Acar ve elçilik çalışanları) (Baykan Günay arşivi). Devlet yöneticileriyle birçok resim çekmişim, ancak bunu yeğliyorum, Prizren'de neşe içinde köfte beklerken.

erteleme ya da ötelemeyi değil, çözmeyle ilke edinmek başlı başına bir strateji olgusudur. Daha önce değinildiği gibi "problemi tanımlama, işleri sıraya sokma ve adım adım hedefe yönelme, titizlenme ve sorgulama, ikna olduğunda anında eyleme koyma" Ahmet Acar'ın öz nitelikleri. Kaldı ki, Ahmet Acar şehir ve bölge planlama eğitimi almış, bunu stratejik davranma yeteneği ile pekiştirmiş.

Problemlerin çözümüne ilişkin ilk eylem Ahmet Acar'ın 23.08.2011 günü düzenlediği basın toplantısı ile başlamıştır. Kamuoyu aydınlatılacak ve saydam bir süreç başlatılacaktır. Kendisi benden ODTÜ'yu ve sorunlarını açıklayan bir sunuş istemiştir. Hem ODTÜ'nün tarihi, başarıları, oluşturduğu mekân kurgusu anlatılacak, hem de kamuoyunda yanlış bilinen ve algılanan Anadolu Bulvarının devamı olan yol ile Dumlupınar Bulvarına paralel olan yolun nitelikleri kamuoyuna anlatılacaktır.

Ahmet Acar bu davranışı ile sorunları gizlememekte, basın aracılığıyla kamuoyuna iletmektedir. O dönemdeki Ankara Büyükşehir Belediyesinin oluşturmaya çalıştığı ODTÜ'yu kötüleme kampanyasını sanırım bu toplantı kırmaya başlamıştır. 2012 yılında Ahmet Acar'ın Rektörlük görevi bitmektedir. Kendisi "problemi öteleme değil çözme, proje-uygulama

bütünlüğüne ve birliğine inanç, hedef koyma ve eyleme geçme, daha da önemlisi hukuka ve kurallara uyma" özelliklerine sahiptir. Bu çerçevede bir dönem daha Rektörlük görevini üstlenmek için çalışmalarını sürdürmektedir.

Ahmet Acar bu koşullarda muhatabı değiştirmeye yönelmiş, Çevre ve Şehircilik Bakanına giderek konuyu müzakere etmiştir. Yeni muhatap Çevre ve Şehircilik Bakanlığıdır ve Bakanlık yetkisini kullanarak koruma amaçlı imar planını onaylayacaktır. Ahmet Acar konuyu bu kez ODTÜ kamuoyuna taşımış artık emekliliklerine az bir zaman kalan Baykan Günay ve Ali Türel ile Mimarlık Fakültesinden Ali Cengizkan, Melih Ersoy, Mühendislik Fakültesinden Uğurhan Akyüz'ün katıldığı bir süreç içinde hazırlanan planlar sürekli olarak Üniversite toplumuyla paylaşılmış ve ODTÜ lehine çok önemli kazanımlar getiren "ODTÜ Koruma Amaçlı İmar Planı", 20.05.2014 tarihinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından onaylanmıştır.

Ben Kasım 2012'de Ali Türel de 2013 ilkbaharında emekli olduktan sonra da ODTÜ Koruma Amaçlı Planının hazırlanma ve onay süreçlerini Ahmet Acar'ın istemiyle izledik. Kendisi öğrencilerle, öğretim üyeleriyle, mezunlarla ve meslek odası temsilcileriyle toplantılar yaptı, sabır ve nezaketle sorunları, yapılan müzakereleri ve planların özelliklerini anlattı. Bu toplantılardaki kimi konuşma ve eleştiriler beni çok kızdırmıştı. Sert bir yanıt vermeyi düşünürken, öz nitelikleri arasında saydığım, hiçbir zaman kızmadan, küfretmeden ya da kötü söz söylemeden sorunları çözmeye çalışan Ahmet Acar gene bütün sakinliği ve nezaketiyle kamuoyuna aşağıdaki mesajı ilettiler:

"Koruma amaçlı imar planı, arazilerinin büyük bir bölümü doğal ve arkeolojik sit olarak belirlenen Orta Doğu Teknik Üniversitesi için yasal olarak hazırlanması ve onaylanması gereken bir belgedir. Onaylanan bu plan ODTÜ'ye büyük kazanımlar sağlamakta, arazi varlığını ve binalarını yasal bir zemine oturtmaktadır. Bu arazilerin Orta Doğu Teknik Üniversitesi kullanımı olarak merkezi yönetimce onaylanan 1/1000 ölçekli uygulama imar planında yer alması, sit alanlarının plan kararına dönüşmesi, ODTÜ'nün yapılaşmış alanlarının da plan kararları ile kabul edilmesi bu plan ile sağlanmıştır. (20 Temmuz 2014)"

Ahmet Acar'ın Rektörlük Basın Toplantısı, Ağustos 2011 (ODTÜ Rektörlük Basın Toplantısı, 23.08.2011 Yandex.Video 3.kısım). Hoca burada gülmese de aydınlık ve dünyaya olumlu bakan dünya sakini ifadesini koruyor.

Ahmet Acar'ı acaba bu süreçler mi yıprattı diye düşünmeden edemiyorum; yoksa bizler mi kendi değerlerimize sahip çıkamadık ve gerçeklere değil bunların ötesi ya da sonrasında çakılıp kaldık. Bu olgu insanlık tarihi kadar eski, ancak son dönemlerde bir kavrama dönüşmüş; Post Truth (gerçek sonrası-ötesi) olarak adlandırılıyor ve "nesnel gerçeklerin belirli bir konu üzerinde kamuoyunu belirlemede duygulardan ve kişisel düşüncelerden daha az etkili olması durumu" olarak tanımlanıyor. O dönemdeki ODTÜ kamuoyunun bir bölümünün duygu ve düşünceleri

gerçeklerden daha etkili ve gerçeği kabul etmekte zorlanıyorlar. Sanırım Ahmet Hoca ODTÜ'deki görevi ve sonrasında hepimize gerçekler ve öznel düşünceler hakkında dersler vermiştir. Çok yıpratıcı bir süreç olan nesnel gerçeklerle, kişisel duygu ve düşünceler arasındaki bağları hepimize anımsatmıştır. Aydınlık bakışlı güleç yüzlü dünya sakini olarak nitelendirdiğim Ahmet Acar'ı saygı ve sevgilerimle anarken, eşi Feride Acar ile diğer aile üyelerine baş sağlığı dileklerimi iletir, sabırlar dilerim.

PROF. DR. AHMET ACAR'LA ÇALIŞMAK...

Lale Özgenel*

Prof. Dr. Ahmet Acar, başarılı bir akademik kariyerin yanı sıra, üstün yöneticilik mezziyetleri ve insani ilişkileri ile özel bir yaşam profili sunuyor. Bu profil içinde, Kuzey Kıbrıs Kampusu kurucu Rektörü (2001-2006) ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi Rektörü (2008-2016) olduğu dönemler, ODTÜ yerleşkelerinin pek çok mimari eser, sanatsal uygulama ve yeşil varlığıyla geliştiği ve zenginleştiği, dinamik, yoğun ve yüksek tempolu icraat dönemlerini temsil eder.

Ahmet Acar, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü mezunuydu, bu nedenle de planlama konularına hâkim, tasarım konularına duyarlı ve ilgiliydi. Bu, Ankara ve Kuzey Kıbrıs gibi özgün kimlikleri olan üniversite yerleşkelerine sahip ODTÜ

için önemli bir fırsat ve şansı. Özellikle Ankara Kampusu, ilk açıldığı yıldan bu yana geçen süre içinde araştırma, eğitim, sosyal ve barınma fonksiyonları açısından hızla büyümüş, ortaya çıkan mekânsal ihtiyaçlar yerleşkenin yeni yapılarla desteklenmesini, mevcut yapıların ise yenilenmesini öncelikli konular haline getirmişti. Bu anlamda, yerleşkenin özgün mimari kimlik değerlerinin korunması, mekân ve çevre ihtiyaçlarının nitelikli ve çağdaş tasarım ve planlama yaklaşımlarıyla ele alınması ve olumlu uygulamalarla sonuçlanmasında üniversite yönetimlerinin aynı değerleri benimsemesi ve özellikle 2000'li yıllardan itibaren kampus planlama, mimari tasarım ve kültürel faaliyetlerden sorumlu Rektör Danışmanlığı görevinin Mimarlık

* 2008-2016 Dönemi Rektör Danışmanı, ODTÜ Mimarlık Bölümü, Doç. Dr.

Eymir Gölü, Haziran 2016.

Fakültesi temsilcisi bir öğretim üyesi tarafından yürütülmüş olması önemli rol oynadı. Ahmet Acar, aynı Fakültenin mezunu olarak bu yaklaşımı kendi eğitim sürecinde içselleştirmişti; yöneticiliği sırasında birlikte çalıştığı yöneticiler ve idari ekiplerden de aynı yaklaşım ve duyarlılığı bekledi. Değişik kapsam ve süreçlere sahip, farklı birimlerin katılım ve katkısıyla yürütülen projelerin tümünü takip eden bir yönetici, gerektiğinde yönlendirme ve görüşleriyle işi geliştiren ve süreci hızlandıran bir meslek insanı kimliğiyle her anlamda bir ekip üyesi, kimi zaman bir ekip lideri olarak proje, inşaat ve iyileştirme çalışmalarına her aşamada destek oldu. Nitelik, estetik ve uzmanlığa değer verir, bu anlamda araştırma ve sorgulamayı gerekli görür, süreçlerin ekip çalışması ve koordinasyon içinde yürütülmesini ve uygulamaların kontrollük mekanizmaları ile sonuçlandırılmasını önemserdi. ODTÜ Rektörü olarak kendisiyle birlikte çalıştığım sekiz yıl içinde, bu prensipler çerçevesinde, katılımcı süreçlerle şekillenen, üretken

bir çalışma ortamı içinde ODTÜ'nün mekânsal altyapısını geliştiren ve iyileştiren bir dizi projeyi kendisiyle birlikte hayata geçirme şansım oldu.

2008-2016 yılları arasındaki dönemde, başta mevcut yurt binaları olmak üzere ODTÜ'de pek çok kapsamlı tadilat ve yenileme çalışması yapıldı. Bunlar arasında yurt binalarının yenilenmesi ve konfor standartlarının artırılmasına öncelik verildi. Gereksinim duyulan yeni bina projelerinin bir kısmı davetli yarışma, bazıları da ihtiyaç programı özelinde ve/veya koşullar bazında değerlendirilerek mimari müelliflerden bağış veya hizmet alımı yöntemleri ile elde edildi. Yeni bina projelerinin, ODTÜ Mimarlık Bölümü mezunlarının davet edildiği sınırlı mimarlık yarışmaları ile elde edilmesi önceki dönemlerde benimsenmiş ve başarıyla uygulanmış bir yöntemdi ve Ahmet Acar döneminde de sürdürüldü. Lisans Yurdu (19. yurt, 2011-2015) ve Lisansüstü Konukevi (2011-2015) Ahmet Acar'ın Rektörlük döneminin ilk davetli yarışmaları oldu. Her iki barınma yapısı da mevcut ODTÜ yurtlarının mimari kurgusundan farklı denemeler içermeleri bakımından öncü örnekler oldu. Öğrencilerin barınma ihtiyacına kampüs içinde, ekonomik açıdan uygun koşullarla cevap vermeyi her zaman önemli gören Ahmet Acar, yurt kapasitesi ile öğrencilere sunulan mekânsal olanakların iyileştirilmesi arasında bir denge gözetilmesini hedeflerdi. Bu anlamda, 19. yurt binası, Üniversitenin standart yurtlarından farklı bir oda kurgusuna referansla programlandırılmış olması bakımından diğerlerinden farklıdır. Dört kişilik odalardan oluşan programda, çalışma mekanının ayrı bir bölüm olarak, yatak odalarının ise ikişer kişilik birimler olarak düzenlenerek öğrencilerin yaşam konforunun artırılması amaçlanmıştı (1). Lisansüstü çalışma yapmak amacıyla ODTÜ'ye gelen genç araştırmacılara kampusta yaşama olanağı sunmayı amaçlayan Lisansüstü Konukevi'nin proje hazırlık çalışmaları da benzer bir yaklaşımla ele alınmış, tek kişilik, iki kişilik ve dört kişilik oda alternatifleri sunan geçici ikamet birimleri ile bu barınma yapısı da ODTÜ için bir ilk olmuştur. Davetli yarışma yöntemi ile projesi elde edilen diğer uygulamalar, ODTÜ Teknokent Türk Telekom Binası (2008-2014) ve ODTÜ Teknokent Bilişim İnovasyon Binası (2014-2015) ile projeleri bağış veya hizmet alımı yöntemleri

1. Bkz. <http://yurtlar.metu.edu.tr/ogrencilere-sunulan-olanaklar-19-yurt>.

2. Eğitim Fakültesi Ek Binası, Araştırma Parkı ve Rüzgâr Enerjisi Teknolojileri Araştırma ve Uygulama Merkezi (RÜZGEM) 2016 yılından sonra tamamlanmıştır.

ile elde edilen Ayaslı Araştırma Merkezi (2008-2012), ODTÜKENT 1911 numaralı Lojman Bloğu (2011-2015), Eğitim Fakültesi Ek Binası (2016-2020), Araştırma Parkı (2011-2020), GÜNAM Binası (2017) ve Rüzgar Enerjisi Teknolojileri Araştırma ve Uygulama Merkezi (RÜZGEM), tüm süreçlerini Ahmet Acar'ın bizzat yakından takip ettiği diğer yeni yapılar olarak anımsanabilir (2).

Kampusun mekânsal altyapısını geliştirmeyi ve çalışma ortamlarını iyileştirmeyi amaçlayan çalışmalar çerçevesinde, etütleri yapılan ve/veya projeleri hazırlanan, ancak çeşitli nedenlerle gerçekleştirilemeyen bir grup yeni bina projesinden de bahsetmek gerek. Bunlar arasında, konsept proje düzeyinde kalan Rektörlük Ek Binası (2014) ve uygulama projesi düzeyinde kalan Beşeri Bilimler Fakültesi Ek Binası (2011-2013) ile ulusal bir mimari yarışma düzenlenen ODTÜ Öğrenci Merkezi (2010) başta gelir. Ahmet Acar, çok önem verdiği, kısa sürede tamamlamak istediği Öğrenci Merkezi için davetli bir yarışma düzenlemek yerine, mevzuat açısından zorlu, takvim

açısından daha uzun vade gerektiren ulusal ölçekte bir yarışma düzenleme önerime sıcak bakmış ve desteklemişti. Öğrenci yurtları ve spor alanları bölgesinde konumlanacak bu yapı ile yerleşke içinde öğrencilerin kendi etkinliklerini yürütecekleri, toplumsal dayanışmalarını arttıracakları, farklı faaliyetleri düzenleyebilecekleri bir sosyal odak oluşması ve kampusun kültürel mekanlarının zenginleşmesi mümkün olacaktı. Özgün ve çağdaş mimari tasarımları takdir ve teşvik eden bir yönetici olarak yarışma değerlendirme toplantılarına katıldı, görüşlerini paylaştı, tartışmaları ilgiyle izledi, karar ve değerlendirmeleri ise işin uzmanları olarak tanımladığı jüriye bıraktı. Uygulama projeleri 2016 yılında tamamlanan bu yapı uygulanmadı.

Ahmet Acar, mimarlık ve planlama çalışmalarını Mimarlık Fakültesi ve Mimarlık Bölümü ile iletişimde olarak ve destek alarak yürüttü. Rektörlük tarafından düzenlenen davetli ve ulusal yarışmalarda Mimarlık Fakültesi ve Mimarlık Bölümü yöneticileri ile öğretim üyeleri jüri üyesi olarak görev yaptılar. Öngörülen yeni yapılardan

3. https://arch.metu.edu.tr/system/files/About/odtu_ankarayerleskesi_mekansalstrateji_ve_tasarim_kilavuzu_28haz2016.pdf

4. 2008-2009 Eğitim-Öğretim Yılı Açılış Konuşmasından (Ankara, 17 Eylül 2008) alıntı.

Söyleşi; "ODTÜ'de Mekânsal Strateji ve Tasarım: Son Dönemin Gündemi, Projeleri ve Tartışmaları", Mimarlar Derneği 1927, Ekim 2016.

bazıları için bölüm öğretim üyeleri tarafından bağış konsept projeler hazırlandı, uygulama projeleri ve şantiye süreçlerinde gönüllü danışmanlık verildi. "ODTÜ Kemal Kurdaş Anıtı"nın tasarımı ve uygulaması (2012) Mimarlık Fakültesi tarafından yapıldı. ODTÜ Mimarlık Fakültesi mezunlarına açık "Kemal Kurdaş Anıt Mezar Yarışması" (2013) ODTÜ Rektörlüğü ve Mimarlık Fakültesi tarafından açıldı, ODTÜ Mezunları Derneği ve Mimarlık Fakültesi Mezunlar Derneği OMİM tarafından desteklendi. ODTÜ Teknokent Kentsel Tasarım Fikir Projesi davetli yarışmasında (2012) Mimarlık Fakültesi öğretim üyeleri jüri üyesi olarak görev yaptılar. ODTÜ'nün 60. Kuruluş Yılı için düzenlenen davetli logo yarışması (2014), Endüstriyel Tasarım Bölümü desteğiyle gerçekleştirildi. *ODTÜSanat* (2009-2016) Festivallerinin seçici kurullarında Mimarlık Bölümü öğretim üyeleri yer aldı. ODTÜ Mimarlık Fakültesi Mekânsal Strateji ve Tasarım Çalışma Grubu tarafından hazırlanan ve Üniversite Senatosu tarafından 2016 yılında onaylanan "Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Ankara Yerleşkesi Mekânsal Strateji ve Tasarım Kılavuzu", Ahmet Acar'ın çok önem verdiği ve nicedir yürürlüğe koymak istediği Ankara kampusunun yapılaşma ve koruma ilkelerini içeren belge niteliğinde bir çalışma olarak amacını ve kapsamını şu şekilde ifade ediyordu: "...60. yaşına giren döneminin modern mimarlık ve şehircilik yaklaşımının seçkin örneği niteliğindeki ODTÜ Ankara Yerleşkesini sahip olduğu değerler ile koruyup, onu yeniden yorumlayacak tasarım uygulamaları ile geleceğe taşıyacak süreci ve strateji perspektifini tanımlamaktadır"(3).

Ahmet Acar'ın, mimarlık, planlama, tasarım ve sanat dünyasına dair birikimiyle ODTÜ için öngördüğü mekânsal ve kültürel vizyon ve gerçekleştirdikleri şüphesiz ki yaşam profiline ancak bir kısmını temsil ediyor. ODTÜ gibi duruşu, gelenekleri ve ruhu ile özel bir Üniversiteyi var gücüyle sahiplenmiş olmasının ardında derin bir ODTÜ sevgisi, yüksek öğretim konusunda derinlikli bilgi ve deneyimler, üniversite işleyişine dair tüm yönetsel konulara hakimiyet, açık iletişim ve çok yönlü insani ilişkiler gibi yaşam

profilini oluşturan onlarca ona özel parça var.

Sizi geliştiren, kendisinden öğrendiğiniz, sohbetinden keyif aldığınız bir Rektör, hoca ve takım arkadaşıydı. Hediyesi olan meslek ve sanat kitapları, birlikte yaptığımız şantiye ziyaretleri, malzeme seçimleri, proje ve koordinasyon toplantıları ile benim için ayrıca bir meslektaştı. Rektörlük görevi sonrası, kendi döneminin mimari projeleri hakkında konuşma yapmak üzere Mimarlar Derneği 1927'ye davet ettiğimde bana, "mimarların karşısına çıkacağımıza göre iyi hazırlanmamız gerekir" demişti.

ODTÜ için yazdığı şu sözlerle adeta kendi yaşam profiline de tanımını yapan Ahmet Acar'ı her konuda ve koşulda en iyiyi hedefleyen bir önder olarak anacağım(4):

"...Bugün koşullarımız belki daha zor, riskler daha yüksek olabilir. Ancak, ODTÜ, koşullar ne olursa olsun, alçak bir yörüngeye takılıp kalmaya hiçbir zaman razı olmamış ve mükemmeliyetin sınırlarını zorlayan geleneğini her zaman sürdürmüştür..."

* 2000-2008 Dönemi ODTÜ Rektör Danışmanı, ODTÜ Mimarlık Bölümü, Prof. Dr.

AHMET HOCAMIZI ANARKEN

Ayşen Savaş*

Orta Doğu Teknik Üniversitesinin oluşum sürecinin öyküsünü barındıran belgeler arasında önemli bir yeri olan mimari yarışma kitapçığı, Üniversitemizi sosyal bir bütünlük, bir "topluluk" olarak tanımlar. Yıllar içinde "University as a Society" betimlemesi, bir öngörü olmanın ötesine geçip, ODTÜ'nün öncülüğünü yaptığı bilimsel ve eleştirel duruşun simgesi haline geldi. Bilimsel katkıları kadar yıllar içinde özenle biçimlenen fiziksel ve idari yapısı ile Üniversitemiz, akademinin özerkliğini ve eğitimin özgürlüğünü her ortamda savundu; bu da ODTÜ'yü araştırma, eğitim ve sosyal yaşantının bütünlüğünün sembolü haline getirdi. Sevgili Hocamız Prof. Dr. Ahmet Acar, kurumun tüm bu özelliklerinin sınırdığı süreçlerde yöneticilik yaptı; Üniversitemizin varoluş ilkelerinden hiçbir ortamda taviz vermedi; özenle oluşturulmuş topluluğumuzun etkin bir bireyi ve lideri olarak kurum tarihindeki değerli yerini aldı.

Anılarımıza kazınan küçük anekdotlar onun tutarlı, sakin ve güvenilir kişiliğinin topluluğumuzun sosyal bütünlüğünün korunmasında oynadığı kurumsal ve bireysel rolün göstergeleridir. ODTÜ Kuzey Kıbrıs Yerleşkesinin oluşum sürecinde fiziksel çevrenin eğitim ve sosyal yaşam üzerindeki etkisini sohbet ortamında tüm paydaşlara aktardığı konuşmada, bacaklarına sevgi ile sarılan sevimli çocuğun bıraktığı çikolata izlerine

bakarken yüzüne yayılan gülümseme, Rektörlük binamızda çıkan yangını söndürme çabası içinde ıslı sularla şekillenen beyaz pantolonu ile ilgili yapılan yorumlar sırasında da, öfkesi patlayan öğrencilerle güvenlik görevlileri arasına girdiğinde dikkatini çekmek için kolunu tutan öğrenciye bakışında da, dönemin belediye başkanı, "koskoca orman, birazını alsak ne olur" diyerek tepkisini sınırdığında da silinmedi. Toplumsal birlikliğimizi geleceğe taşımaya yardımcı olan ve dayanışmayı doğrudan besleyen sonsuz sabrı, özverili çalışma anlayışı, verdiği sözler doğrultusunda aldığı kararlar ve tutarlı, demokratik yönetim anlayışı, etrafında haklı bir güven duygusu inşa etti. Mimarlık Fakültesinde aldığı eğitim kadar kişisel beğenisi ile şekillenen korumacı yaklaşımı ile var olan yapı ve doğal çevrenin değerlerini korumaya çalıştı, altyapıya yapılan yatırıma, görünür inşaat faaliyetlerinden üstün tuttu. Eleştiriye açık ve eleştirel bakış açısını destekler yöneticiliği sürecinde, fikir ayrılıklarını, üretken sonuçlara dönüştürebildiğini defalarca gösterdi. Yıllar içinde tanıklık etme olanağı bulduğum toplantılarda, hiç inanmadığı sonuçlara gidecek bir kararın alınma aşamasında ve sadece bir tek defaya mahsus olmak üzere "ben size mâni olmak istemem" diyerek mekânı terk ettiğini hatırlıyor, bizden zamansız ayrılışını da öyle yorumluyorum.

** 2003-2012 Dönemi ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dekanı, ODTÜ Mimarlık Bölümü Emekli Öğretim Üyesi, Prof.Dr.

HISMİM, DOSTUM, ODTÜ MİMARLIK FAKÜLTESİ MEZUNUMUZ, REKTÖRÜMÜZ SEVGİLİ PROF. DR. AHMET ACAR İÇİN (1)

Haluk Pamir**

Aralık 2020'nin son günlerinde kaybettiğimiz değerli dostum Prof. Dr. Ahmet Acar, çok iyi yetişmiş içten bir insan, çok iyi eğitim ve araştırma süreçlerinden geçmiş bir olgun akademik kişilik ve anne tarafımdan aile içinde her zaman beyefendiliği ile anılan bir hısımdı. İlk karşılaştığımızda her halinden bu kişiliği ve birikimi anladınız.

Prof. Dr. Acar'ın ODTÜ Rektörü olmadan önce akademik ortamın çeşitli idari statülerinde önemli deneyimi vardı. Bölüm Başkanlığı, Dekanlık, Rektör Yardımcılığı ve ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusu Kurucu Rektörlüğünü yapmıştı. Her aşamada beraber çalıştığı kişilerde öncelikle titizliğine bağlı olarak saygı uyandırmıştı. Diğer taraftan, her zaman gelişen ikili ilişkiler sonunda, sevdiğiniz ve aradığınız iyi ruhlu çağdaş bir kişiliğin örneği ile karşı karşıya olduğunuzu hisseder ve mutluluk duyardınız. Tarafsız ama sorunlara tam duyarlı, çözüm için vakit ayıran ve sonuna kadar çaba gösteren bir özel insan. Prof. Dr. Ahmet Acar, Rektörlük görevini bütün bu özellikleri ile ve ODTÜ'müzün 1956 yılından beri gelişmiş olan kimliğini tam bir kavrayış ve saygınlık hissi vererek yerine getirdi.

Sayın Acar, akademik ve yönetici kişiliği çok boyutlu olduğu için üniversite kavramının çok boyutluluğunu da sahiplenmişti. Dolayısıyla Fakülterin ve Bölümlerin akademik gelişmelerini sürdürmelerini ODTÜ'nün zenginliği olarak görmüş, onları belli bir disiplin tipolojisi kalıbına sokmamıştı.

Sayın Acar, ODTÜ Mimarlık Fakültesi mezunu olduğu için Fakültemizin eğitim ve araştırma ortamlarında kullanılan bilimsel, söylemsel ve tasarımsal bilgi, beceri ve birikimlerin anlamlarını çok iyi biliyor ve saygı gösteriyordu. Bu nedenle, uzun yıllar çevremizdeki çeşitli çağdışı üniversite anlayış kalıpları içine sıkıştırılmış olan Fakültemiz akademik alanlarının hak ettiği tanınırlığı ve akademik kadro hareketliliğini yeni ortamı yorumlayarak sağlayan bir Rektör olmuştur. Kendisiyle yeni durumları tanımlamak ve akademik işlerimizin tanımları üzerinde Fakülte görüşlerimizi somutlaştırmak için özel zamanlarda Rektörlük özel

odasında kollarını sıvamış olarak yaptığımız görüşmeleri unutamam. Onun verdiği böyle bir titiz çalışma desteği ve sonucun arkasında durma iradesi Fakültemiz için bir dönüm noktası olmuştur. 2003 yılında ODTÜ Mimarlık Fakültesi Mezunları Derneği (OMİM) kurulurken "ben varım" diyerek Derneğin ilk üyelerinden olması da Fakültemizin geleceği ve geliştireceği projeler için ODTÜ Yönetiminden gelen tam bir güvence oluşturmuştur.

Sayın Prof. Dr. Ahmet Acar, Rektörlüğü süresince, Fakültemiz İnsan Kaynakları Kurulunun (FİKK) çalışmalarına ve Fakültemizi anlamış ve içten destekleyen ODTÜ Dekanlar Grubunun görüşlerine saygı göstererek çağdaş ve demokratik üniversite anlayışını somutlaştırmıştı. Böylece ODTÜ'nün zengin akademik kimliğinin güçlendirilmesini sağlamıştır. Titizlikle seçtiği Rektör Yardımcıları, Danışmanları ve Genel Sekreteri de aynı yönde hizmet vermeye odaklandığı için ODTÜ çok başarılı ve dostça bir dönem geçirmiştir. Üniversitemiz ve Fakültemiz akademik gelişme açısından kendisine çok şey borçludur.

Rahmetli Acar'ın vefatından sonra ODTÜ içindeki yazışmalar iyi, nazik, adil ve dürüst bir akademisyen ve yönetici olmanın Üniversitemizde çok yaygın olarak olgun ve güzel karşılık bulduğunu gösteriyor. Bu, daha önce kayıp ettiğimiz benzer niteliklere sahip hocalarımızın arkasından da hissettiğimiz bir özelliğimiz olarak ortaya çıktı. Bence bu duyarlılık bir senteze ve belki de kurumsal bir akademik yönetim davranış kurallar sistemi tanımına dönüştürülmeli.

Dürüstlüğü, çalışkanlığı, akademik konularda sağlam pozisyonundan taviz vermeyen ancak alçakgönüllü paylaşımcılığı ile ön plana çıkan bir Rektörümüzü ve dostumuzu kayıp ettik. Hepimizin başı sağ olsun. Prof. Dr. Ahmet Acar'a Allah'tan rahmet diliyorum, nur içinde yatsın.

Eşim Zeynep ile Sayın Ahmet Acar'ın eşi dostumuz Feride Acar'a, oğulları Aybar Acar'a, gelinleri Başak Acar'a ve torunları sevgili Ekin'e başınız sağ olsun diyor ve sabır diliyoruz.

Saygılarımla.

* 2006-2015 Dönemi ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Başkanı, ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Emekli Öğretim Üyesi, Prof. Dr.

ODTÜ'YE VE ODTÜ'LÜLERE BÜYÜK KATKILARI OLAN BİR BİLİM İNSANI VE YÖNETİCİ OLARAK PROF. DR. AHMET ACAR

Melih Ersoy*

Sevgili Ahmet Acar Hoca ile tanışmam, 1960'lı yılların ikinci yarısında, Şehir ve Bölge Planlama Bölümünde öğrenci olduğumuz yıllara uzanır. Bu dönemde ve sonrasında kendisi hep uygar, uzlaşmacı, dengeleyici ve sağduyulu davranışlarıyla saygı duyulan, örnek bir arkadaşımız olmuştur.

Mezuniyet sonrasında Fulbright burslusu olarak New York'ta birliktedik. Ahmet Hoca, Feride Hoca ile mütevazı bir evde kalıyorlardı. Kentin farklı bölgelerinde ve farklı üniversitelerde olmamız nedeniyle ne yazık ki bu yıllardaki görüşmelerimiz sınırlı kaldı. Ahmet Hoca ABD'de doktorasını aldıktan sonra ülkesine döndü. Mezun olduğu ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümüne öğretim üyesi olarak girmek için diğer üç değerli arkadaşımız ile birlikte başvurdu. Ancak hazin bir hikâye olarak yaşanan gelişmeler nedeniyle daha sonra her biri farklı üniversite ve bölümlerde başarılı çalışmalar yapan bu hocalarımız sınav salonuna giremediler. Ancak, sayısal analizler konusunda uzman olan Ahmet Hoca, daha sonra ODTÜ İşletme Bölümüne katıldı. Üniversitemizin bir

Prof. Dr. Ahmet Acar, 13 Mart 2016 tarihinde Ankara'da gerçekleşen hazin olayda yaşamını yitiren ODTÜ öğrencileri için düzenlenen anma töreninde.

bölümü kaybederken diğer bir bölümü kazandı. Ahmet Hoca burada önce Bölüm Başkanlığı, daha sonra da İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde Dekanlık yaptı. Kuzey Kıbrıs Kampusunda Kurucu Rektörlük yaptıktan sonra 2008 ve 2012 yıllarında yapılan iki seçimde de öğretim üyelerinin en yüksek oyunu aldı ve ODTÜ Rektörü olarak atandı.

Rektörlüğü döneminde Ahmet Hoca ile daha sık görüşme ve birlikte çalışma fırsatım oldu. Ahmet Hoca öğrencilerle yaşanan sorunların çözümünde o yıllarda Öğretim Elemanları Derneği Başkanı olarak benden ve Mezunlar Derneği Başkanı olarak rahmetli Himmet Başkandan destek isteyerek uzlaşma kanallarını hep açık tutan bir yaklaşım benimsemiştir. Kendisinin öğrencileri en üst düzeydeki siyasetçilerin baskılarından koruyarak ve jandarmanın üniversiteden ayrılması ile üniversite arazisinde konumlandırılmak istenen polis karakoluna şiddetle karşı durarak kurumumuzu ve öğrencilerimizi ne denli savunduğu unutulmamalıdır. Hoca ile son ortak çalışmamız, Bölümümüzdeki diğer bazı hocalarla birlikte ODTÜ Koruma Amaçlı İmar Planının hazırlanması sırasında oldu. Ahmet Hoca bu süreçte de dönemin güçlü belediye başkanının baskılarına karşı durup ulaşılan bir uzlaşma ile üniversite arazisine zarar verilmesini önlemiştir.

Kuşkusuz bu kısa yazıda, Ahmet Hoca'nın üniversitenin tüm bölümleriyle sık sık görüş alışverişinde bulunan, uluslararası düzeyde Üniversitemizi en iyi şekilde temsil eden niteliklerine değinmiyorum. Ancak Ahmet Hoca iyi bir insan, iyi bir eş ve iyi bir baba olmasının yanında uzun yıllar süren her düzeydeki yöneticilik deneyiminde de Bölümüne, Fakültesine ve Üniversitemize büyük katkılarda bulunmuş bir bilim insanı olarak hep anımsanacaktır.

Kurumuna ve öğrencilere ödün vermeden sahip çıkan, uzlaşmacı, ortak akla değer veren, çözüm üreten, olgun ve sağduyulu nitelikleriyle herkesin büyük sevgi ve saygısını kazanan çok değerli arkadaşım hiçbir zaman unutulmayacaktır. Anısı önünde bir kez daha saygı ile eğiliyorum.

* 2010-2016 Dönemi ODTÜ Rektör Yardımcısı, ODTÜ Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, Prof. Dr.

İYİ İNSAN, AHMET HOCAM

Volkan Atalay*

Ahmet Hoca'yı düşündüğümde, insani değerler ve dolayısıyla ODTÜ değerleri aklıma geliyor.

Dürüst, güvenilir, özgüvenli, demokrat, konuşmaya ve uzlaşmaya açık, meraklı, birleştirici, insan odaklı. Ahmet Hocam için daha pek çok nitelik sayılabilir.

Hocam çünkü ODTÜ'de söylenegeldiği gibi ondan öğrendiğim, öğrenmek isteyeceğim pek çok şey var. Hala zor bir karar vermem gerektiğinde Ahmet Hocama danışmak isterim.

ODTÜ büyük bir kurum; Ahmet Hocam büyük bir gemiye, transatlantığe benzetirdi ODTÜ'yü. Kendisi geminin kaptanıydı. Kaptan bir yön belirlediğinde geminin o yönde gitmesi için birçok işlemin gerçekleştirilmesi gerekir ve geminin o yöne gitmesi zaman alır; öyle, bir anda olmaz. Ahmet Hocam, gemisini dalgalar ve fırtınalar arasından güvenli bir şekilde limana götüren kaptandı.

Kararları danışarak, konuşarak aldı. Sorunları birlikte çözmekten, elbirliğiyle, ortak görüşle ve uzlaşma ile çözmekten yanaydı. ODTÜ'de, bu büyük kurumda bazı kararlarda tam uzlaşmaya varmak zordur. Bu durumlarda, yüzde doksan beş mutluysa iyi derdi. Birçok uygulamada mümkünse birimlerin

özerk olarak hareket etmelerine yönelik inisiyatifler verilmesinden yanaydı.

Ahmet Hocam ile ODTÜ'de kurum kültürü ve değerlerine önem verildiği, üzerinde akıl yorulduğu bir dönem yaşadık. Ağaç dikmenin kampusta tekrar canlanması önemliydi; bazı rutinler de (belki tekrar) oluştu. Her tören veya etkinlikten önce kısa da olsa bir müzik dinletisi olması; bölüm ve birimlerin düzenlediği etkinliklere yöneticilerin katılması; vefat eden öğretim üyeleri için bölümlerde düzenlenen törenlere bizzat katılmak; öğretim üyeleriyle yüz yüze görüşmek ve daha niceleri.

Ahmet Hocamın kaybıyla çok kişiye ateş düştü. Yönetimde birlikte çalıştığı kişiler, arkadaşları olarak biz bir süre düşündük, Ahmet Hocamızın düşünce ve değerlerini nasıl yaşatırız diye. Bir web sitesi ile başladık: ahmetacar.org. Uzun süre üniversitede yöneticilik yapmış olduğu için Ahmet Hocamın bu konuda engin deneyimi ve birikimi vardı. Neredeyse her gün Rektörlükte kriz yönetimi yapmak durumunda kalırdı. Bu kadar krizden sonra Ahmet Hocamın üniversite yönetimi konusundaki bu deneyim ve birikimini ilgililenlere aktarmak istedik.

Sadece ODTÜ değil, ülkemiz ve hatta dünya, iyi insan Ahmet Hoca'yı kaybetti.

Prof. Dr. Ahmet Acar, üniversite yönetiminde yer alan hocalarla birlikte ODTÜ Mezuniyet Töreninde.

* ODTÜ İşletme Bölümü Başkanı, Prof. Dr.

ODTÜ'YÜ AHMET HOCASIZ, AHMET HOCA'YI DA ODTÜ'SÜZ DÜŞÜNEMEZSİNİZ

Zehra Nuray Güner*

Ahmet Hoca'yı, 1985-1986 akademik yılında bir 3. sınıf lisans öğrencisi olarak tanıdım. Kendisinden belki de Bölümümüzün en zor zorunlu derslerinden olan Management Science I ve II derslerini FEAS Amfisinde aldım. Kendisinin bu kadar zor bir dersi o kadar iyi ve anlaşılabilir bir şekilde anlatmasına her zaman hayran olmuş ve bunu kendi derslerimde uygulamaya çalışmışımdır. İnci gibi yazısı, büyük "R" harfleri, her ders sonunda tebeşirini tahtaya atarken "That's all folks!" deyişi hep hatırimda oldu. Hem dersin konusunu hem de Ahmet Hoca'yı çok sevdiğim için 1986-1987 akademik yılında Ahmet Hoca'nın belki de ODTÜ'de ilk ve son defa açtığı seçmeli dersini 10-12 sınıf arkadaşım ile birlikte aldım. O dersi alırken Ahmet Hoca bizi, o zaman Bölümde adet olduğu üzere bir akşam evine bir partiye davet etti. Hepimizin hayranı olduğu Ahmet Hoca'yı huzurlu ev ortamında görmek, sevgili eşi Feride Hoca'yla güzel bir akşam geçirmek benim lisans dönemimin en unutulmaz, dersi almayan arkadaşlarımızın da en kıskandığı, anılarından biridir.

Mezuniyet sonrası ODTÜ İşletme Bölümünde araştırma görevlisi olarak çalışmaya başladım. O dönem Ahmet Hoca Bölüm Başkanı, Muhan Hoca da İİBF Dekanı idi. Bölümdeki araştırma görevliliğim sırasında Ahmet Hoca'nın yönetici yanını gözlemleme şansım oldu. O zaman benim en büyük amacım YÖK bursu alıp doktora için Amerika'ya gitmek ve sonrasında da hayranı olduğum ve büyük saygı duyduğum bölüm hocalarım gibi ODTÜ'de öğretim üyesi olmaktı. Kendime böyle bir kariyer yolu çizmemde, diğer hocalarım gibi, Ahmet Hocamın da etkisi çoktur ama bugün ODTÜ'de öğretim üyesi olmamın mimarı Ahmet Hoca ve Muhan Hoca'dır. Yüksek lisans ve doktora başvuruları yapmaya hazırlandığım sene İşletme Bölümüne hiç YÖK bursu verilmemişti. Benim de daha fazla bekleme şansım olmadığı için o ara Milli Eğitim Bakanlığının açtığı yurtdışı eğitim bursu sınavına girdim ve başarılı olarak burs almaya hak kazandım ama sevinemiyorum çünkü Milli Eğitim Bakanlığının bursu ile

yüksek lisans ve doktora için yurtdışına gidersem ODTÜ'ye dönemeyeceğim kesin. University of North Carolina Chapel Hill'in İşletme yüksek lisans programına, doktora da devam imkânı ile kabul edildim ama sevinemiyorum. Eğer yanlış hatırlamıyorsam gidişime bir ay gibi bir zaman kala bir gün Ahmet Hoca beni yanına çağırdı. ODTÜ'de bir başka bölüme verilen ve o bölüm kullanmadığı için yanacak olan bir YÖK bursu olduğunu öğrenmişler ve Muhan Hoca'yla birlikte Rektörlük ile konuşup o bursun bana verilmesini sağlamışlar. Kariyerimin dönüm noktası bu burs oldu. Ahmet ve Muhan Hocaların koşulları kabul etmek yerine soruna yaratıcı çözümler bulabilme becerilerini ilk kez bu olayda kendim özelinde yakından gözlemleme şansım oldu. Ahmet Hoca ve Muhan Hoca sayesinde hem yüksek lisans ve doktora için yurt dışına gitme hem de geri dönüp ODTÜ'de öğretim üyesi olma hayalimi gerçekleştirebildim. Her ikisine de minnettarım.

Amerika'da bulunduğum süre zarfında her yaz Türkiye'ye gelirdim. Bu ziyaretlerimde mutlaka bölüme uğrar, hocalarımı ziyaret ederdim. Ahmet Hoca akademik gelişimim ile yakından ilgilenir, tezimdaki gelişmeleri takip ederdi. Eğitimimi ne zaman tamamlayıp döneceğimi konuşurduk. O zaman inşaatı başlamış olan ama üniversite bütçesinde yapım onarım işlerine ayrılabilen kaynaklarla yapımında çok ilerleme kaydedilemeyen İİBF B-Binasının çizimlerini gösterir ve heyecanla binanın özelliklerini anlatırdı. Yine Ahmet ve Muhan Hocaların yaratıcı çözümünü olmasa, şu an 20 yılı aşkın süredir içinde eğitim verdiğimiz İİBF B-Binası, bitmesini hayal ettiğimiz bir yer olarak kalırdı. Üniversiteden ne zaman kaynak çıkarsa binayı tamamlayalım demek yerine, binanın tamamlanması için Ahmet Hoca ve Muhan Hoca aktif olarak kurumsal bağış aramaya başlıyorlar. Garanti Bankası, İş Bankası, Yapı Kredi Bankası ve İMKB'den binanın yapımı için sağladıkları toplam 2,5 milyon dolar bağış ile İİBF B-Binasının yapımı 2000 yılında tamamlanabildi. Herhalde bu o zamana kadar ODTÜ tarihinde

bir Bölüm veya Fakülte tarafından toplanmış en büyük başış miktarıydı. Ahmet Hoca binanın yapımına sadece finansal kaynak yaratmakla kalmamış, fiziksel tasarımından kapı koluna kadar en ince ayrıntıyla yakından ve büyük bir titizlikle ilgilenmiştir.

1996 yılında doktoramı alıp yurda döndüğümde beni yeni bir sürpriz bekliyordu. Göreve başlamak, ofisimi ve vereceğim dersleri öğrenmek için Bölüme uğradığımda ofis ve bina anahtarına ek bana bir de daire anahtarı verildi. Kullanım önceliği İşletme Bölümünde olan bir lojmanda bana bir daire ayrılmıştı. Yurt dışından yeni dönmüş, çiçeği burnunda bir öğretim üyesi olarak kampusta kalacak bir evimin olması beni sonsuz mutlu etti. O dönem İşletme Bölümü, bugünde olduğu gibi yurtdışından doktoralı öğretim üyesi çekme konusunda çok zorlanıyordu. Ahmet Hoca Bölüm öğretim üyelerini, Dünya Bankası için yaptıkları bir projenin ödeneğinden büyük bir pay ayırarak, bu parayı kampus içinde inşaatına başlanmış ama kaynak yetersizliği nedeniyle tamamlanamamış 8 dairesel bir lojmanın yapım masraflarını karşılamak için

kullanmaya ikna ediyor. Üniversiteyle de bu binanın o zamanın parasıyla yaklaşık 200.000 dolar civarında olan yapım masraflarının karşılanmasına karşılık lojmandaki dairelerin kullanım önceliğinin belli bir süre ile İşletme Bölümünde olması için bir protokol imzalanıyor. Bu yine Ahmet Hoca'nın İşletme Bölümüne öğretim üyesi çekmek için bulduğu ve tüm Bölüm öğretim üyeleri tarafından desteklenen yaratıcı çözümlerden biriydi. ODTÜ'de başka bir bölümün bu tip bir girişimi olduğunu bilmiyorum. Bu lojmanda uzun yıllar büyük bir keyifle oturma şansına sahip oldum. Ahmet Hoca'nın öngördüğü gibi bu lojman, İşletme Bölümüne yeni mezun öğretim üyesi çekme konusunda oldukça önemli katkılarda bulunmuştur. Ayrıca üniversitemizin değişik bölümlerinden öğretim üyeleri de bu lojmanda zaman zaman ikamet etmişlerdir. Fikren ve mali olarak bu projeye katkıda bulunan tüm İşletme Bölümü hocalarına, başta Ahmet Hoca olmak üzere, en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Doktora dönüşü Ahmet Hoca ile meslektaş olarak çalışma onuruna sahip oldum. 2000 yılında İİBF B-Binasına

taşındıktan kısa bir süre sonra Ahmet Hoca Rektör Yardımcısı olarak Rektör Prof. Dr. Ural Akbulut'un kadrosunda görev yaptı. Rektör Yardımcılığı sırasında her bir ayrıntısı ile yakından ilgilendiği ve göz bebeği olan İİBF B-Binasının amfilerinde ders verme imkânı da oldu. Hepimizin bildiği gibi 2008-2016 yılları arasında da Üniversitemizin Rektörü olarak görev yaptı.

Ahmet Hoca, Üniversitemizde Enstitü Müdürlüğü hariç akademik idareciliğin her kademesinde görev yapmıştır. Bu görevlerin her birinde edindiği tecrübeler onu bir sonraki görevi için hazırlamış, yöneticilik stilini belirlemiş, olgunlaştırmış ve geliştirmiştir.

Bölüm toplantılarımızda karar verilmesi gereken karışık ve zor bir konu olduğunda Ahmet Hoca tüm öğretim üyelerinin belirttiği görüşleri dikkatle dinler, onları son derece sistematik bir şekilde özetler ve izlenmesi gereken yol haritasını çıkarırdı. Onun konuşması sonrasında hep bunu ben nasıl düşünemedim, ne kadar basit ama doğru bir yaklaşım diye düşünürdüm. Dışarıdan bakınca veya bir başkası söyleyince çok basit gibi görünen bu görüşler aslında onun konuyu uzun süre detaylı olarak irdelemesinin ve sistematik yaklaşımının sonucu olan şeylerdi. Ahmet Hoca yaratıcı ama akılcı, bilime ve veriye dayalı çözümler üretirdi. Çok iyi bir dinleyiciydi.

Akademik hayatımda da Ahmet Hoca her zaman akıl hocam, mentör ve yol göstericim oldu. İçinden çıkamadığım bir durum olduğunda kendisini arar fikrini sorardım. Benim en karamsar olduğum dönemlerde bile onun olumlu yaklaşımı ve yaratıcı çözümleri bana umut olurdu. Ben Ahmet Hoca'dan bunca yıl içinde "imkânsız" kelimesini duyduğumu hiç hatırlamıyorum. En kötü ihtimalle "Bir bakalım ne yapabiliriz?" derdi. Anlattığınız problem veya sorunu, Rektörlüğü sırasında kendi bunun bin katı ile uğraşırken bile, "O da bir şey mi? Biz nelerle uğraşıyoruz." diyerek azımsamaz, dikkatle dinler ve çözüm üretmeye çalışırdı. Her zaman önerebileceği birden fazla çözüm

olurdu. Şimdi onun çok zor durumlarda bile koruyabildiği sakinliğini, olayları titizlikle ve değişik açılardan sistematik olarak bilim ışığında inceleme, yaratıcı çözümler yaratabilme (*thinking outside the box*) becerisini edinmeye ve hayatımda uygulamaya çalışıyorum. Bugün bir sorunum olduğumda kendimi "Ahmet Hoca olsaydı ne derdi?" diye sorarken ve onun vereceği cevabı tahmin etmeye çalışırken buluyorum.

Bazı insanlar sizi olabileceğiniz en iyi haliniz olmaya iter (*best version of yourself*). Ahmet Hoca benim için öyle biriydi. Onunla yapacağınız bir toplantıya yarım yamalak hazırlanmış olarak gidemezsiniz çünkü Ahmet Hoca toplantıya sizden çok daha iyi hazırlanmış olarak gelir ve sorduğu sorular size hep ben bunu nasıl düşünemedim dedirtirdi. Bu sefer tamam bütün sorularını cevaplayabilirim diye gittiğiniz toplantıdan mutlaka gözünüzden kaçırdığınız bir şey olduğunu fark ederek ayrılırdınız. Her toplantıdan yeni bir şey öğrenmiş ve gelişmiş olarak çıkardınız. Ahmet Hoca ile birlikte yapacağınız bir iş için en az %110'ununuzu vermeniz gerekirdi ve bunu da severek, isteyerek yapardınız.

Ahmet Hoca tam bir ODTÜ hayranıydı. Emekli olduktan sonra bile ODTÜ gündemini yakından takip ederdi. ODTÜ'yü Ahmet Hocasız, Ahmet Hoca'yı da ODTÜ'süz düşünmek benim için mümkün değildi ama oldu. Rektörlüğü sırasında ve emekliliğinden sonra da bölümümüzde yapılan Mezunlar Günü etkinliklerine mutlaka katılmaya çalışır, mezunlar ve aileleri ile vakit geçirirdi. Ahmet Hocasız Mezunlar Günü de aynı tadı vermeyecek.

Öğrencisi olmaktan büyük gurur duyduğum, eğitimimim sadece öğrencilik yıllarıyla sınırlı kalmadığı sevgili hocamın, tecrübelerinden her zaman faydalandığım akıl hocam ve değerli meslektaşımın, her zaman saygıyla anacağım yöneticimin anısı önünde saygıyla eğiliyorum. Daima gülerek bakan mavi gözlerini ve kendisini çok ama çok özliyorum.

* ODTÜ İşletme Bölümü, Doç. Dr.

MÜSTESNA BİR İNSAN

Zeynep Onay*

Bazı yazıları kaleme almak çok zordur; özellikle çok ani, hiç beklenmedik bir kayıpla karşılaştığımız böylesi bir durumda; üstelik Prof. Dr. Ahmet Acar gibi müstesna bir kişi hakkında.

Bir bilim insanı olarak, hoca olarak, yönetici olarak, dahası arkadaş ve dost olarak eşsiz bir insan. Herkese eşit davranan, mükemmeliyetçi, ama hataları hoşgörüyle karşılayan bir kişi.

Yakın, uzak, mezun, öğrenci, hoca ve tüm çalışanların, birçok insanın hayatına dokundu, iz bıraktı. Ben de o dokunduklarından biriyim.

Genç bir doktoralı olarak Türkiye'ye döndüğümde, 1988'de ODTÜ'ye yardımcı doçent olarak katıldığımda, İşletme Bölümü Başkanıydı. Yaklaşık 4 yıl boyunca onun yanında Bölüm Başkan Yardımcılığı yapma şerefini hep taşıyacağım. Bana önce ODTÜ'lü olmayı, sonra hoca olmayı öğreten, kariyerimi çizen, ufuk açan, ODTÜ'deki 32 yılımda her zaman danıştığımda bana yol gösteren oldu. Çok şey öğrendim ondan, çalışma hayatımda hep etken ve etkili oldu.

Dekanlığı sırasında, artık Fakültemizin dört bölümünün var olan binasına sığmadığı aşamaya gelindiğinde, yeni B binasının devlet bütçesiyle kısa zamanda tamamlanamayacağını öngörerek, yapının bitmesini ve üstün donanımını kişisel çabaları sayesinde aldığı bağışlarla sağladı. İstenir ki, Fakültemizin B binasına O'nun adı verilsin.

Rektör Yardımcılığı sırasında ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampus kuruculuğunu ve Rektörlüğünü her zamanki titizliği ve özverisiyle yürüttü. Eğitim programlarının geliştirilmesinin yanı sıra, kampusun inşasının başında bizzat bulundu. Açılıştan bir gece önce, değerli eşi, Prof. Dr. Feride Acar'la birlikte geç saatlere kadar amfinin hazır hale getirilmesine nezaret etti. Onun yarattığı kampusta binlerce öğrenciye çok iyi koşullarda eğitim olanağı sağlandı. Vefa borcumuz çok büyük.

ODTÜ'de daima geliştirici misyonlar yerine getirirken, hiç değişmeyen sükuneti, sabrı, nezaketi, yapıcı ve hoşgörülü yaklaşımıyla kuşattı herkesi.

Sahip olduğu çok yönlü niteliklerini adeta birbiriyle yarıştıran, hepsinin bileşiminde eşsiz, örnek bir insan.

Üniversitemize dinamizm kazandırırken, zor koşullarda değerlerimizi savundu. Eğitim, araştırma faaliyetlerimizi, içeride ve dışarıda verdiği savaşımlar yükünü yansıtmadan, daima destekledi. Huzurlu, verimli bir ortam sağladı. Rektörlüğü döneminde dünya sıralamasında ilk 500'e girdik.

Cumhuriyet değerlerinin ve o değerlerin uzantısı ODTÜ değerlerinin her koşulda koruyucusu oldu. Rektörlüğü boyunca sanata verdiği destek ayrıca dikkate değerdir.

Prof. Dr. Ahmet Acar'ın her kelimesinin bir ağırlığı ve mesajı vardır. Bunu öğrencilerimiz ve mezunlarımız da vefatından sonra aldığım sayısız iletilerde çeşitli şekillerde belirttiler. Onlara rol model olduğunu görmek ve onun zamanında ODTÜ'lü olmanın gururunu yaşadıklarını duymak beni çok mutlu etti. Üstelik çoğunun vurguladığı gibi Prof. Dr. Ahmet Acar son seçilmiş Rektörümüz.

Ben kendisinin Bölüm Başkanlığı, Dekanlığı, Rektör Yardımcılığı ve Rektörlük dönemlerinin tümünü yaşamış, onun sayesinde ODTÜ'nün altın yıllarına tanıklık etmiş biri olarak kendimi olağanüstü ayrıcalıklı ve şanslı hissediyorum.

Çocuk sevgisine ve dostluğuna değinerek bitirmek isterim. Kızım Selin doğduğunda onu "Selin Bebek" diye sevdi. Selin Bebek yürümeye başladığında pembe ışıklar saçan ilk spor ayakkabısını alan oydum; Selin'in büyümesini sevgiyle, ilgiyle izleyen de; son olarak düğününü eşiyle birlikte onurlandırarak onu çok mutlu eden de oydum. Aile dostluğumuz kelimelerle ifade edilemeyecek kadar değerli.

Onu tanımış olmanın gururunu ömür boyu taşıyacağım.

Kayı, yeri dolmayacak büyük bir boşluk bıraktı. Daima aydınlık saçı. Çok özlenecek, özlenmiş anılarımızda hep var olacak ve yol gösterecek.